

Plagiering inom högre studier

2005-04-22

Sanja Babic

1 INLEDNING	3
1.1 SYFTE	4
2 DEFINITION	4
2.1 VAD SÄGER HÖGSKOLANS POLICY OCH DEN SVENSKA LAGTEXTEN?	7
3 OMFATTNING	8
3.1 INTERNATIONELLT	10
4 STRATEGIER	11
4.1 VARFÖR MOTVERKA PLAGIERING?	11
4.2 PLAGIATKÄLLOR	11
4.3 STRATEGIER FÖR STÄVJNING AV PLAGIERING.....	11
4.3.1 Strategier för att förebygga plagiering	12
4.3.2 Strategier för att upptäcka plagiering.....	14
5 DIGITALA VERKTYG FÖR ATT FÖRHINDRA OCH UPPTÄCKA PLAGIERING	15
5.1 SÖKMOTORER OCH ANDRA WEBBRESURSER SOM ANTIPLAGIERINGSVERKTYG	22
6 ENKÄTUNDERSÖKNINGAR	24
6.1 METOD	24
6.2 LÄRARENKÄT	24
6.2.1 Svarsgrupp	24
6.2.2 Lärarnas erfarenheter och åsikter	26
6.3 STUDENTENKÄT	36
6.3.1 Svarsgrupp	36
6.3.2 Studenternas erfarenheter och åsikter	37
7 AVSLUTANDE REFLEKTIONER	43
7.1 FÖREKOMMER PLAGIERING PÅ HÖGSKOLAN?	43
7.2 VARFÖR PLAGIERAR STUDENTER?	43
7.3 HUR UPPFATTAS PLAGIERING?	44
7.4 HUR UPPTÄCKS PLAGIERING?	44
7.5 HUR SKULLE MAN KUNNA ÖKA KUNSKAP OM AKADEMISK ÄRLIGHET?	45
7.6 FÖRSLAG TILL EN ANTIPLAGIERINGSVERKSAMHET	45
REFERENSER	47
BILAGA 1: STUDENTENKÄT	50
BILAGA 2: LÄRARENKÄT	53

1 Inledning

En gammal företeelse har uppdagats på nytt under de senaste åren i den akademiska världen. Den informationstekniska utvecklingen i samband med den traditionsbundna kunskapsredovisningen har ökat möjligheten till plagiering. Allt mer kurser och utbildningar sker via nätbaserade studier och studenterna har blivit allt duktigare att hämta information från nätet men vad det gäller examination då håller man sig till de gamla beprövade examinationsformerna. Skriftliga arbetsuppgifter utgör fortfarande en stor del av examination i många kurser vid universitet och högskolor. Sådana arbetsuppgifter utan tvekan ger en bra träning i skriftlig kommunikation men man måste vara aktsam som lärare hur man utformar dem för att minska risken för plagiering. En del studenter väljer att, istället för att producera egna texter, kopiera information från Internet som de sedan infogar i sina egna arbeten utan vederbörligt erkännande. Internet har gjort plagiat enklare och mer frestande.

Det har blivit stora debatter kring detta begrepp och det finns inte någon samsyn om vad plagiering innebär. Lärare och studenter tycker olika, och även bland lärarna går bedömningarna isär. Det är inte bara innebörden av begreppet som är problematisk, det finns också de som går så långt och ifrågasätter om plagiering är fel överhuvudtaget.

Den traditionella synen på plagiering är att det undergräver den akademiska integriteten och skapar orättvisa förhållanden mellan studenter. Plagiering påverkar utbildningskvaliteten negativt och minskar skolans trovärdighet.

Det finns dock de som välkomnar plagiering och alla dess utmaningar. Den teknologiska utvecklingen skapar en informationsålder där man har svårt att skilja på information och kunskap. Idén att information inte är kunskap utan enbart material för kunskap (Liedman, 2001) håller på att förändras. ”Kunskaper ligger i tjocka klasar på nätet, tillgängliga för den fingerfärdige. Frågeställningen att kunskap är något som man långsamt integrerar med sig själv håller på att blekna bort” (Liedman, 2000). Med detta i åtanke är man som lärare utmanad att erbjuda sina studenter mer autentiska och retoriska skrivningssituationer (Hunt, 2003). Man måste vara medveten av vikten att ”läroprocessen verkligen måste vara en process. Det är inte den färdiga elevuppsatsen som är intressant – det är vägen dit... Det är denna process som varje lärare måste följa och inte nöja sig med att kontrollera resultatet” (Liedman, 2000). Risken är annars stor att vi idag skapar ”educational bulimics” (Tom Marino, 2002) som snabbt behandlar information men aldrig gör någon kunskap av den. Informationen måste begrundas, jämföras med annan information och diskuteras. Det är det som alla lärare måste vara ute efter – att lära ut studenter hur intellektuellt arbete går till (Hunt, 2003). Hunt betonar det faktum att när man som akademiker citerar sina kollegors arbete, då är ens primära motiv inte att undvika plagiering utan att visa ”bona fides”, ens lojalitet mot kollegor. Man gör det för att uppmärksamma någons intellektuella arbete. Det är i dessa positiva ordalag som man bör tala när man tar upp problematiken kring plagiering och referenshantering.

Bakom en mycket radikal syn när det gäller plagiering står Rodney P Riegler. Han beskriver i sin artikel ”The Death and Rebirth of Plagiarism” (1998) ett nytt paradigmskifte. Information på Internet, menar han, sprids ögonblickligen och denna information förändras hela tiden så att frågan vem som äger informationen kommer att bli irrelevant. Enligt Riegler ska plagiering i framtiden bli en grundläggande färdighet som man, istället för att stävja, kommer att lära ut.

1.1 Syfte

Syfte med denna studie är att utreda och ge förslag på hur en antiplagieringsverksamhet kan ordnas på Högskolan i Gävle. Studien ska utreda förekomsten plagiering och ta fram underlag för att kunna göra en översiktlig bedömning av hur plagiering går till och i vilken omfattning det sker på Högskolan, andra lärosäten i Sverige och internationellt, samt undersöka vilka huvudsakliga metoder som används för att bemöta plagiering och om möjligt bedöma deras effektivitet.

Studien har genomförts som en del av Plagiatprojektet under slutet av 2004 och början av 2005. Projektledare och utredare har varit Sanja Babic, projektanställd.

2 Definition

Att definiera vad plagiering innebär kan visa sig vara en svår uppgift. I Nationalencyklopedin (2005) definieras plagiat på det här sättet:

plagia´ t (av senlat. *plagio* 'stjäla människor', 'kidnappa', av lat. *plagium* 'människorov'), konstnärlig imitation eller stöld, i fråga om litteratur ofta direkt avskrivning, gjord av någon som ger sig ut för att vara upphovsmannen

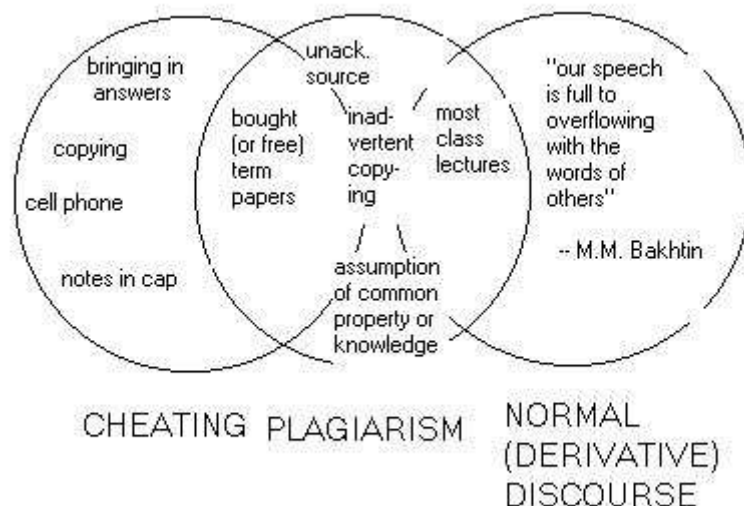
Enligt Nationalencyklopedins ordbok (2005) är plagiat ”direkt upprepning eller efterbildning av eller lån ur (konstnärligt eller vetenskapligt) verk utan angivande av förlagan eller källan”.

I Nätuniversitetets Legala Handboken (2003) hittar man den här definitionen:

Plagiat är egentligen inte är ett rättsligt begrepp, utan med detta menas en litterär eller konstnärlig stöld. Ett plagiat är ett oredovisat lån ur en annan persons produktion (s.80).

Definitionerna ovan uppvisar inga större skillnader men allt är inte så svartvit i diskussionen kring innebörden av detta begrepp. I artikeln “ In Praise of Plagiarism” (2001) resonerar Russell Hunt över var gränsen går mellan fusk, plagiering och vardaglig diskurs och visar att dessa kategorier överlappar varandra till viss del (se Figur 1).

Man kan inte påstå, enligt Hunt, att all plagiering är fusk. Det finns tydliga fall när plagiering är fusk såsom när man används av arbetsuppgifter som man hämtat hem från betalda skolarbetsplater (eng. ”paper-mills”) men det finns många fall som ligger i en grå zon mellan fusk och plagiat. Mycket av plagieringen görs inte medvetet utan av okunskap och då fuskar man inte. Författaren påstår också att en del föreläsningar och kursböcker faller emellan plagiering och vardaglig diskurs.

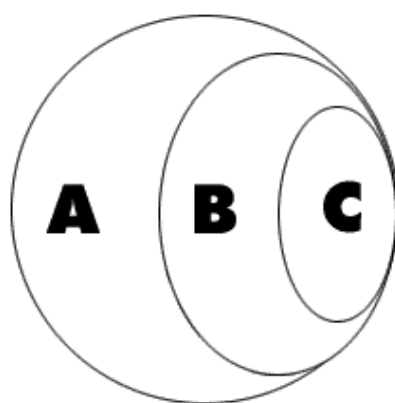
Figur 1 Samband mellan fusk, plagiat och vardaglig diskurs (Hunt, 2001).

I artikeln "The Concept of Plagiarism" (2003) argumenterar Bill Johnston mot Jude Carrolls syn på plagiering. Ett nytt begrepp måste introduceras först här innan man går vidare, nämligen "otillåtet samarbete" (eng. collusion). Med detta menas ett samarbete mellan studenter vid individuella arbetsuppgifter. Enligt Carroll (Carroll 2002 se Johnston 2003, s.5-8) så är alla instanser av otillåtet samarbete instanser av plagiering, och alla instanser av plagiering är instanser av fusk (se Figur 2).

Enligt Johanson definierar Carroll plagiering med följande ord:

"Plagiarism is passing off someone else's work, whether intentionally or unintentionally, as your own for your own benefit."

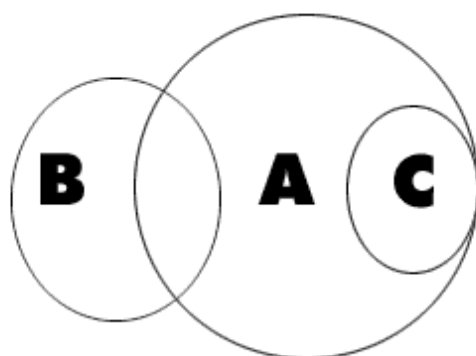
Carroll betonar, enligt Johanson, att avsiktlig plagiering förstås ska hanteras på olika sätt än oavsiktlig, men att det utan tvekan sker plagiering i båda fallen.

A = cheating B = plagiarism C = collusion

Figur 2 Samband mellan fusk, plagiat och otillåtet samarbete enligt Carroll (Carroll 2002 se Johnston 2003, s.5-8).

I artikeln kommer Johanston med sitt eget diagram (se Figur 3). Alla instanser av plagiering, enligt honom, är inte instanser av fusk och alla instanser av otillåtet samarbete är instanser av fusk men inga instanser av plagiering behöver nödvändigtvis vara instanser av otillåtet samarbete.

A = cheating B = plagiarism C = collusion

Figur 3 Samband mellan fusk , plagiat och otillåtet samarbete enligt Johanston (Johanston, 2003).

Litteraturstudier visar att plagiering kan delas upp i två typer: avsiktligt och oavsiktligt plagiat. Med avsiktligt plagiat menas att man känner till vad plagiering innebär men väljer medvetet att göra detta ändå. Oavsiktlig plagiering innebär att man inte är medveten att man använder källor på ett felaktigt sätt.

Enligt Brian Martin (1994) räknas följande som plagiat:

Ordagrant plagiat:

- ordagrann avskrift av andras verk utan angivning av källor
- ordagrann avskrift av andras verk utan citatmarkering
- ordagrann avskrift av andras verk utan både angivning av källor och citatmarkering

Parafraserad plagiat

- avskrift av andras verk där enstaka ord bytts ut mot synonymer, eller där ordföljden ändrats i enstaka meningar utan angivning av källor;

Plagiering av sekundärkällor

- referering till andrahandskällor utan att båda den upprinnliga källan och den källa som man läst finns med;

Plagiering av idéer

- användning av någon annans idé som ens egen

Plagiering av någon annans arbete

- användning av någon annans arbete som ens eget

Jim Evans (2000) skiljer mellan fem typer av plagiering:

- autoplgiat (eng. auto-plagiarism) - återanvändning av utdrag av egna redan publicerade texter utan källhänvisning
- självplgiat (eng. self-plagiarism) – återanvändning av ett och samma arbete i flera olika kurser utan lärarens tillåtelse

- omfattande plagiat (eng. substantial plagiarism)
- trivialt plagiat (eng. incidental plagiarism)
- oavsiktligt plagiat (eng. unconscious plagiarism or cryptomnesia) - man tror att man är upphovsman till en idé som i verkligheten kommer från ens tidigare erfarenheter

En intressant uppdelning hittar man i Martins artikel "Plagiarism: a misplaced emphasis" (1994). Han delar upp plagiering i "institutionalized plagiarism" och "competativ plagiarism". "Competativ plagiarism" förekommer i den akademiska världen medan "institutionalized plagiarism" hittar man utanför akademien inom olika institutionella sammanhang såsom journalistik, politik, affärsliv där plagiering inte bara allmän accepteras utan också uppmuntras. Brien Martin anger några uppenbara exempel:

- politiska tal – det är väldigt få politiker som skriver sina egna tal
- kända komiker skriver sällan sina repliker själva
- hedersförfattare ("honorary authorship") – många forskare anger sina handledare som medförfattare till sina verk trots att de inte har lämnat något egentligt bidrag till det.

För att göra det hela ännu svårare så ska man ta hänsyn till ännu ett begrepp, nämligen "allmän kunskap". Det är allmänt accepterat att det finns kunskap som är generell, som ingen kan göra anspråk till och som inte behöver citeras. Återigen kan man ställa samma fråga som förut - var man ska dra gränsen. Det kan vara stor skillnad vad en doktorand räknar som allmän kunskap och vad en förstaårsstudent gör, men man får inte ta det för givet att det är alltid så.

2.1 Vad säger Högskolans policy och den svenska lagtexten?

I Gemensamma riktlinjer för examination vid HiG (2002) hittar man följande:

"Med fusk menas att med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöka vilseleda vid tentamen eller när en studieprestation annars skall bedömas. Användning av annans arbete utan att ange källa (**plagiat**) kan utgöra fusk" (s.7).

I Högskoleförordningen ges inte någon definition av begreppet plagiat.

I Högskoleförordningen (1993:100) 10 kap anges vilka disciplinära åtgärder som kan komma ifråga och hur handläggning skall ske. Här följer utdrag ur 10 kap:

"1 § Disciplinära åtgärder får vidtas mot studenter som

1. med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid prov eller när en studieprestation annars skall bedömas

2 § De disciplinära åtgärderna är varning och avstängning.

Ett beslut om avstängning innebär att studenten inte får delta i undervisning, prov eller annan verksamhet inom ramen för utbildningen vid högskolan. Beslutet skall avse en eller flera perioder, dock sammanlagt högst sex månader.

3 § Ärenden om disciplinära åtgärder skall, om inte annat följer av 9 §, handläggas av en disciplinnämnd. En sådan nämnd skall finnas vid varje högskola. ...

9 § Grundad misstanke om sådan förseelse som anges i 1 § skall skyndsamt anmälas till rektor.

Rektor skall låta utreda ärendet och ge studenten tillfälle att yttra sig över anmälningen. Rektor skall därefter, i förekommande fall efter samråd med den lagfarna ledamoten, avgöra om omständigheterna är sådana att ärendet skall

1. lämnas utan vidare åtgärd,
2. föranleda varning av rektor, eller
3. hänskjutas till disciplinnämnden för prövning. ...

11 § Disciplinnämnden skall se till att ett ärende som hänskjuts dit utreds noggrant. Nämnden skall bereda studenten som berörs av ärendet tillfälle att inför nämnden uttala sig i saken.”

För att en felaktighet skall betraktas som plagiat krävs också uppsåt, d v s en medveten handling. För uppsåt krävs att: studenten har gjort felet medveten, studenten har känt till att handlandet i fråga inte var tillåtet, felaktigheten ingår i prov, uppsats eller annan uppgift som examineras.

3 Omfattning

Fusk genom plagiering är ett problem som har ökat i omfattning under senare år hävdas det i en rad undersökningar både i Sverige och internationellt. I en rapport (Högskoleverkets rapportserie SFS 2004:17R) konstaterar HSV att fusk genom plagiering är det vanligaste disciplinärendet vid svenska skolor och universitet. Av rapporten framgår att år 2002 blev 49 studenter avstängda pga plagiering och 26 varnades. År 2003 däremot avstängdes 93 studenter och 16 fick varning. Detta innebär en ökning med 90% mellan 2002 och 2003.

Tabell 1 Antal fall av fusk genom plagiering vid svenska högskolor och universitet

ÅR	DISCIPLINÄR ÅTGÄRD		TOTAL
	AVSTÄNGNING	VARNING	
2003	93 studenter	19 studenter	112 studenter
2002	49 studenter	26 studenter	75 studenter

I tabellen nedan visas antalet åtgärder fördelade på lärosäten:

Tabell 2 Antal fall av fusk genom plagiering fördelat på lärosäten (år 2003)

Lärosätet	Antalet disciplinåtgärder
Uppsala universitet	3
Lund universitet	8
Göteborgs universitet	4
Stockholms universitet	4
Umeå universitet	1
Linköpings universitet	7
KTH	3
Luleå Tek. universitet	2
Växjö universitet	5
Örebro universitet	13
Blekinge Tekniska Högskola	2
Högskolan i Borås	6
Högskolan Dalarna	1
Högskolan i Gävle	1
Högskolan på Gotland	2
Högskolan i Halmstad	7
Högskolan i Kalmar	1
Högskolan Kristianstad	1
Högskolan i Skövde	2

Högskolan i Trollhättan/Uddevalla	1
Lärarhögskolan i Stockholm	2
Malmö Högskola	4
Mitthögskolan	6
Mälardalens högskola	5
Södertörns högskola	7

Det kan vara intressant att redogöra för de vanligaste typexemplen på beslut och domar i disciplinärenden som framgår av rapporten för att ge en bild av praxis.

Fall A: plagiat från Internet:

”Som grund för anmälan har angetts att inlämningsuppgiften innehåller ett stycke som tagits från Internet och att uppsatsen innehåller minst ett stycke, förmodligen mer, som S tagit från andra källor. ...Nämnden beslutar därför att avstänga S i två månader från deltagande i undervisning, prov och annan verksamhet inom ramen för utbildning ...”

Fall B: plagiat från en s.k. betalwebbplats:

”Student misstänks med att via en s.k. betalwebbplats på Internet laddat ner uppsats och sedan lämnat in den för examination med uppgivande av sig själv som upphovsman. ...Disciplinnämnden beslutar att avstänga L från universitetet under en tid av 6 veckor ...”

Fall C: plagiat av tidigare examinerade PM, uppsatser, inlämningsuppgifter:

”Som grund för anmälan, har angetts att S plagierat en tidigare PM. ...Nämnden beslutar därför att avstänga S i två månader ...”

Fall D: plagiat från andra författares texter:

”Misstanke avser att H kopierat in delar av andra författares texter i sina egna arbeten utan att ange källorna. ...avstänger nämnden H under en tid av tre(3) månader från denna dag.”

Fall E: återanvändning av tidigare gjort arbete:

”Studenten misstänks med att för examination presentera en uppsats som tidigare varit föremål för examination vid annan institution. ...Uppsatsens titel hade ändrats och den ursprungliga handledarens namn var borttaget. Någon hänvisning till att uppsatsen hade varit föremål för examination vid annan institution hade inte angivits. Institutionen är inte främmande för att en student ges möjlighet att ’återanvända’ tidigare gjort arbeten. Detta förutsätter dock att studenten meddelar detta. ...Disciplinnämnden beslutar att avstänga L från universitetet under en tid av 6 veckor ...”

Fall F: otillåtet samarbete vid individuella arbetsuppgifter:

”I samband med rättningen upptäcktes att T har lämnat in ett identiskt svar på en fråga jämfört med en annan student som läser motsvarande kurs vid ...högskola. Av avkommen studiehandledning framgår att det är tillåtet att diskutera frågorna sinsemellan men att var och en av studenterna måste svara självständigt. ...Med hänsyn till att vilseledandet har haft ett mindre omfång kan avstängningen bestämmas till tre veckor ...”

Studenternas förklaringar är många. För att få en inblick varför de ägnar dig åt plagiering redovisas några av förklaringarna här:

- ” ...[han] saknar förmåga att på ett korrekt sätt citera från andra texter.”
- ” [hon] använde förklaringar från Internet. ...Förklaringarna var so pass kortfattade att det inte fanns stora möjligheter att ändra på dem.”
- ”...hamnade han plötsligt i tidsnöd ...”
- ”Hans agerande var ...mer motiverat av tanklöshet och tidsnöd.”
- ”De uppgifter som har markerats som fusk är endast faktauppgifter”
- ”han måste ha blandat ihop det som han själv hade skrivit och det som han använder som underlag till uppgiften”
- ”han försökte få hjälp av handledaren men denne visade inget intresse för att hjälpa honom”
- ”...att det på webben finns ett arbete, som till stora delar överensstämmer med hans inlämningsuppgift, var att någon plagierade hans tidigare nedlagt arbete och lagt det ut som sitt eget”
- ”han vet inte hur man skulle kunna referera till en sådan mall”
- ”slarv i kombination med okunskap”
- ”ett resultat av missförstånd om vad som gällde”
- ”[hon] erkänner att hon inte angett källor. Detta gjordes i tron att det inte behövdes”
- ”instruktionerna var otillräckliga”
- ”[han] känner sig osäker på hur han på ett korrekt sätt skulle ha angett att det var ett citat.”
- ”[hon]...var inte medveten att det var fel att ta texten från nätet.”
- ”han har tidigare arbetat på liknande sätt och fått godkänt.”
- ” [hon]...har rätt att göra ett misstag och bli rättad.”

3.1 Internationellt

Internationella studier visar varierande plagiatfrekvenser.

Enligt ett forskningsprojekt från Rutgers University under ledning av Donald L. McCabe visade sig att medan år 1999 uppgav 10% av studenterna att de hade plagierat, denna siffra hade ökat till 41% år 2001 och 68% av de tillfrågade inte tyckte att plagiering var en alldeles allvarlig felaktighet (The Center for Academic Integrity, 2002 –2003)

I Australien kontrollerade man 1925 uppsatser från sex olika universitet mha Turnitin, en webbaserad antiplagieringstjänst. Det visade sig att 8% av alla inlämnade uppsatser innehöll minst 25% plagierat material från Internet. 14% av alla uppsatser innehöll minst 5% plagierat material (Foster, 2002).

Freshminds.co.uk genomförde år 2004 i samarbetet med Plagiarism Advisory Service vid Northumbria University och det amerikanska Center for Academic Integrity vid Duke University en nationell undersökning bland studenter i Storbritannien kring plagieringsproblematiken. Av undersökningen framgick att 75% av studenterna hade aldrig plagierat, 9% hade plagierat en gång och 16% hade gjort det mer än en gång.

4 Strategier

4.1 Varför motverka plagiering?

Det finns olika anledningar varför det är viktigt att stävja plagiering i skolan. HSV anser att en motverkan av fusk inom utbildning är ett sätt att garantera utbildningskvaliteten och att stärka förtroende för högskoleväsendet. Genom att motverka plagiering skapas ett sunt skolklimat både studenter emellan och mellan studenter och lärare. Att undervisa studenter i korrekt källhänvisning och citatteknik innebär först och främst att hjälpa dem att utveckla deras informationskompetens och kritiska tänkande och öka deras etiska medvetenhet.

4.2 Plagiatkällor

För att kunna stävja fusk genom plagiering måste man först och främst ha kunskap var de olika plagiatkällorna finns.

Tryckta källor:

- böcker
- tidskrifter
- forskningsrapporter
- avhandlingar, publikationer mm

Elektroniska källor:

- Kommersiella och icke-kommersiella arkiv med skolarbeten - det finns idag ett stort antal arkiv med tusentals skolarbeten, uppsatser, recensioner, artiklar osv.;
- Det synliga nätet (the visible web på engelska) – i denna kategori ingår all det material som går att indexera mha sökmotorernas robotar;
- Det osynliga nätet (the invisible web på engelska) - det osynliga nätet består av all det material som finns på nätet men som inte låter sig av olika skäl indexeras av sökmotorernas robotar; i denna kategori ingår olika tidskrifter, encyklopedier, databaser mm;
- Betalda databaser - denna kategori består av kommersiella databaser som biblioteken prenumererar på och som man kan komma åt genom inloggning eller skolans datorer
- CD-ROM - många encyklopedier och databaser finns tillgängliga på CD-ROM.

4.3 Strategier för stävning av plagiering

Litteraturstudier visar att det finns en rad publikationer som tar upp de olika strategierna för att förebygga och upptäcka plagiering bl.a. ”Plagiarism – A Good Practice Guide”(2001) av Jude Carroll och Jon Appleton, ”Anti-Plagiarism Strategier for Research Papers”(2004) av Robert Harris, ”Plagiarism in Philosophy: Prevention Better than Cure” (2003) av George MacDonald Ross. Här följer en sammanställning av dem.

4.3.1 Strategier för att förebygga plagiering

Öka dina kompetenser om plagiat

Som lärare måste man först och främst ha kunskap om de olika former hur plagiering kan yttra sig samt om de olika plagieringskällorna. Genom att förstå orsaker varför studenter ägnar sig åt plagiering kan man förebygga att de gör det (Harris, 2004).

Ta upp plagiering i början av kursen

Det är viktigt att man som lärare talar om för sina studenter vad plagiering innebär, varför det är fel att plagiera, vilka fördelar har den som använder korrekt källhänvisning och citatteknik. Som lärare ska man informera studenter om högskolans plagiatpolicy och åtgärder (Harris, 2004).

Noggrann information

Som lärare måste man vara noggrann och informera sina studenter i början av kursen vilka regler som gäller vid examination. Tala om hur mycket man förväntar sig att studenter samarbetar med andra studenter, om inlämningsuppgiften måste vara unik för din kurs dvs. att det inte är tillåtet att använda sig av egna tidigare inlämnade uppgifter. Eftersom det finns olika referenssystem, tala om vilket system gäller för din kurs (Carroll & Appleton, 2001).

Att ha noggranna riktlinjer att följa kommer att underlätta, i stort sätt, både studenternas och lärarens arbete. På detta sätt ges inget utrymme för avsiktlig plagiering och förhindras att möjligheter för avsiktlig plagiering uppstår.

Utforma uppgifter som är svåra att plagiera

- Andra uppgifter vid varje kurstillfälle
Genom att modifiera arbetsuppgifter vid varje kurstillfälle minskar man möjligheter att studenter lämnar in tidigare examinerade uppgifter som de fått av studenter som tidigare gått kursen (Carroll & Appleton, 2001).
- Formulera uppgifter med olika teman och låt studenter välja en av dem själv
Förbereder man en lista med olika teman, då kommer de flesta studenter att hitta något som kan intressera dem att skriva om. Motiverade studenter är mindre benägna att ägna sig åt plagiering (Carroll & Appleton, 2001).
- Utforma uppgifter som utvecklar studenternas kritiska, analytiska och kreativa tänkande. Problembaserade uppgifter kräver förståelse snarare än reproduktiv kunskap. Uppmuntra studenter att använda olika litterära stilar (Ross, 2003).
- Lägg upp strukturen i förväg
Att ha en klar disposition med en i förväg uppgjord referensram att hålla sig till kommer att försvåra plagiering. Ställ sådana krav som att studenterna ska använda en eller flera nutida källor, en eller flera specifika artiklar eller böcker, ett eller flera specifika diagram osv. (Harris, 2004).

- Formulera uppgift som sker i flera etapper
Utforma uppgifter där studenter ska vara mer inriktade på processen och inte bara se till produkten. Låt de först lämna in sin plan över arbetet, sedan första utkastet. Nästa etapp kan bli att de lämnar in eller visar sina anteckningar och till slut den färdiga uppsatsen. Denna s.k. formativ examination kräver mer engagemang från lärarens sida av den orsaken att läraren förväntas ge feedback till studenterna efter varje etapp men förbättrar utan tvekan studenternas lärande och minskar riskerna för plagiering (Ross, 2003).
Formativ examination leder dessutom till att man börjar planera sitt arbete i tid (Carroll & Appleton, 2001) och på det sättet kan man eliminera en av de vanligaste orsakerna för plagiering nämligen tidsbristen.
- Komplettera skriftliga uppgifter med muntlig presentation
Låt studenter muntlig presentera sitt arbete. Vid det tillfället har man en möjlighet att ställa frågor angående hela utrednings- och skrivningsprocessen. Ställ gärna frågor såsom ”Var har du hittat den här artikeln?”, ” Vad menar du med den här frasen” osv. (Harris, 2004).
- Låt skriftliga uppgifter innehålla en kommenterad litteraturlista
Låt studenter kritiskt utvärdera alla sina källor. Betona vikten att innehållet i källorna sammanfattas med egna ord och att man försöker kritiskt bedöma om och på vilket sätt källorna är relevanta i förhållandet till uppgiften. För de som plagierat sina uppgifter kommer den här delen att bli väldigt svår. Å andra sidan innebär denna del för de ärliga studenterna en viktig träning i kritisk informationsökning (Harris, 2004).
- Up-to-date referenser
De flesta arbetsuppgifter som man kan skaffa från både betalda och icke-betalda webbplatser är mer än flera år gamla med lika gamla om inte äldre referenser. Ställ därför krav att alla referenser ska bli mindre än 5 år gamla. Detta krav är förstås inte alltid möjligt i alla discipliner och kurser, men man kan kräva åtminstone några samtida källor (Harris, 2004).
- Komplettera skriftliga uppgifter med uppgifter av meta-karaktär
Låt studenter skriva metauppsatser, dvs. vad de har lärt sig från uppgiften. Låt de beskriva vilka problem de hade och hur de löste problemen, vilka strategier de följde, var de hittade källorna osv. På det här sättet kan du ta reda på om den hela inlärningsprocessen och hur mycket kunskap studenter verkligen har om uppgiften (Harris, 2004).
- Sidbegränsning
Genom att begränsa antalet sidor i uppgiften tvingas studenten att bearbeta sitt material och skriva en koncis text, som i sin tur leder till att risken för plagiat blir mindre (Carroll & Appleton, 2001).
- Kamratgranskning
Låt studenter värdera varandras arbete. Studenter visar inte gärna en kamrat sitt plagierade arbete. Det är inte bara plagiatbekämpning som är det positiva i

denna bedömningsform utan att man blir mer involverad i lärandeprocessen, man lär sig reflektera och kritiskt tänka (Carroll & Apleton, 2001).

- Portfoliomethod
Låt varje student ha sin portfolio. En portfolio är ett slags pärm där man samlar all utredningsmaterial t.ex. sin reflektionsbok där man för anteckningar över sitt arbete, kopior av artiklar som man använder, sitt kommenterade litteraturförteckning osv. Genom att använda portfoliomethoden blir studenter mer medvetna om det egna lärandet och riskerna för plagiering är minimala (Carbone).

4.3.2 Strategier för att upptäcka plagiering

Var uppmärksam på olika ledtrådar (Harris, 2004)

Det finns en rad små felaktigheter som lätt kan avslöja ett plagiat:

- Inkonsekvent citatteknik
Använder studenten två eller flera citatstilar i uppgiften kan var ett gott tecken på att uppgiften är plagierad.
- Ovanlig textformateringar
Om man som lärare stöter på flera olika teckensnitt, ovanliga marginaler, linjer och andra egendomliga formateringar i uppgiften då ska man vara på sin vakt att uppgiften kan vara ett plagiat.
- **off-topics**
Avviker hela uppgiften eller enstaka paragrafer från temat då kan det vara så att student har sannolikt kopierat, om inte hela uppsatsen, då åtminstone vissa delar.
- Föråldrade eller inaktuella referenser
Ett tydligt tecken kan också vara om man inte hittar referenser efter ett visst år eller om referenserna är alldeles för gamla och inte alls aktuella idag.
- Anakronism
Hänvisar man i uppgiften till gamla händelser som om de vore dagsaktuella då är uppgiften ett klart plagiat.
- Stilavvikelser
Det finns en rad olika stilavvikelser som kan väldigt lätt avslöja en plagiator: om uppgiften är exceptionellt bra skriven, om studenten använder ett avancerat ordförråd eller arkaiska ord och uttryck osv.

Ha kunskap om de olika källor för plagiering (Harris, 2004)

Potentiella plagiatkällor dyker up överallt som svampar ur jorden och det är varje lärares uppgift att hålla sig à jour var man hittar dem.

Kontrollera misstänkta plagiat mha sökmotorer och andra webbresurser (Harris, 2004)

Att använda vanliga Internet sökmotorer för att upptäcka plagiering har visat sig vara en verksam metod. Det finns också en rad andra webbresurser såsom metasökverktyg, ämneskataloger, online uppslagsverk osv.

Kontrollera misstänkta plagiat mha antiplagieringsprogram / tjänster (Harris, 2004)

Ett antal digitala program och tjänster erbjuds idag som kan mer eller mindre lyckligtvis kontrollera misstänkta plagiat.

5 Digitala verktyg för att förhindra och upptäcka plagiering

Det finns en rad olika antiplagieringsprogram och tjänster som erbjuds på marknaden idag. Här nedan tittar vi närmare på fördelar och nackdelar med dessa system och redovisar mer detaljerad några utvalda.

Begränsningar av antiplagieringsprogram

- De flesta antiplagieringstjänster/program kan inte indexera betalda databaser och webbplatser
- De kan bara kontrollera dokument mot material som finns i elektroniskt format
- Inget program skiljer mellan korrekt och inkorrekt citatteknik. Det som programmet rapporterar om är att texten är ett eventuellt plagiat. Det behövs fortfarande en mänsklig bedömning och manuell kontroll av resultatet.
- De flesta program ändrar under analysprocessen textformatering
- Ett negativt resultat behöver inte a-priori innebära att texten inte är ett plagiat. Inget program/söktjänst indexerar hela Internet.
- De flesta sidorna i HTML-format kan indexeras, andra format såsom pdf skapar problem.
- De flesta program är tidskrävande.
- De flesta program är dyra.

Fördelar med verktygsanvändning

- Ökar medvetenhet om företeelsen plagiering både hos lärare och studenter
- Det kan ha en bra förebyggande verkan.

GenuineText
www.augustus.se

Beskrivning	En webbtjänst-baserad produkt där dokument av PDF, Word, Text, HTML och PostScript-typ kan laddas upp av registrerade användare och kontrolleras automatiskt mot alla fria delar av Internet och den egna databasen av tidigare genomsökta och lagrade digitala texter. Resultaten presenteras både grafiskt, statistiskt sammanfattande och med exakta Internet och databaskällor angivna.
Fördelar	<ul style="list-style-type: none"> • All support är på svenska. Behov av specifika kundanpassningar lättare kan tillgodoses • Arkiverade studentarbeten stannar i Skandinavien och omfattas av svensk upphovsrättslagstiftning • Användarvänligt system • Enkel och fin presentation av resultaten
Nackdelar	<ul style="list-style-type: none"> • Begränsat källområde • Inskickade dokument arkiveras på servern och används som sökbara källor (jämförelseobjekt) i systemet
Prismodell	<ul style="list-style-type: none"> • Prismodellen baseras på två delar: licensdel per användarkonto och sökvolym (antal tecken per granskad text). • 23 kr per student och år

Beskrivning	<p>Ett e-postbaserat system för hantering av problem med plagiering. Studenterna skickar sina dokument med e-post till lärarna. På den elektroniska vägen mellan studenter och lärare kontrolleras dokumenten mot tre centrala källområden: Internet, förlagsmaterial och studentmaterial. Om något dokument uppvisar likheter med innehållet i källorna flaggar systemet för eventuellt plagiat. En analysöversikt genereras och skickas med e-post till berörd lärare.</p> <p>Urkund kan användas även manuellt. Det innebär att man loggar in på Urkunds sajt och använder Urkunds specialanpassade sökmotor för att göra sökningar mot Urkunds omfattande källmaterial. På så sätt kan man jämföra ett studentarbete med innehållet i Urkunds källmaterial.</p>
Fördelar	<ul style="list-style-type: none"> • Urkunds källområden – Internet (4,5 miljarder webbsidor), förlagsmaterial (DIVA, Nationalencyklopedin, Mediearkivet med flera), studentmaterial; • Upphovsrätt – studenterna få bestämma om inskickade dokument ska användas som källor i Urkunds system; Arkiverade studentarbeten stannar i Skandinavien och omfattas av svensk upphovsrättslagstiftning • Översättningar – Urkund gör en automatisk översättning av inskickade dokument till engelska • Hanterar fler än 300 olika dokumentformat • Lätt att integrera med andra system t ex Blackboard • All support är på svenska. Behov av specifika kund Anpassningar lättare kan tillgodoses • Bland användarna finns cirka 650 enskilda gymnasieskolor, ett 15-tal kommuner, ett 40-tal enskilda institutioner och flera universitet och högskolor (däribland Uppsala universitet, Linköpings Universitet, Handelshögskolan i Stockholm, Mälardalens högskola, Högskolan i Halmstad, Högskolan i Jönköping och Högskolan i Kalmar).
Nackdelar	<ul style="list-style-type: none"> • Inskickade dokument arkiveras på Urkunds server • Svarstid – cirka 24 timmar per dokument
Prismodell	<ul style="list-style-type: none"> • 30 kr/student om hela HIG ansluter sig; • 40kr/student om en institution ansluter sig; • 50kr/student om en avdelning ansluter sig;

EVE2 - Easy Verification Engine
www.canexus.com

Beskrivning	Ett Windowsbaserat program där läraren kan klistra in dokument av Plain text, Word or Corel Word Perfect-format för kontroll av plagiat. Filerna genomsöks och granskas gentemot Internet. Resultaten presenteras med exakta Internetkällor angivna.
Fördelar	<ul style="list-style-type: none"> • Studenternas dokument arkiveras inte; • Svarstid – några minuter per 2500 ord; 3 olika typer av sökning: snabb, lagom, extra lång;
Nackdelar	<ul style="list-style-type: none"> • Läraren måste kopiera och klistra in dokumentet i programmets text box; • Dokument som inte är i HTML-format genomsöks inte; • betalda webbsidor indexerar ej; • Kan inte söka bland tidigare inlämnade texter; • Kan inte användas i ett nätverk med flera simultana användare;
Prismodell	<ul style="list-style-type: none"> • 19.95 \$ per lärare under obegränsad tid • 399\$ för högskolor och universitet

---

Plagiarism-Finder

<http://www.m4-software.de/en-index.htm>

Beskrivning	Ett Windowsbaserat program där dokument i txt-, doc-, rtf-, pdf-, html-format kan importeras för kontroll av plagiat. Filerna genomsöks och granskas gentemot Internet. Resultaten presenteras med exakta Internetkällor angivna.
Fördelar	<ul style="list-style-type: none"> • Studenternas dokument arkiveras inte; • Svarstid – 2 till 40 min per 35 sidor (20 000 ord) beroende på graden av precision man väljer vid sökning; • Användarvänligt
Nackdelar	<ul style="list-style-type: none"> • Kan inte söka blad tidigare inlämnade texter; • Begränsat källområde;
Prismodell	<ul style="list-style-type: none"> • 125\$ eller 98 EUR (~ 892 kr) /licens

---

Wcopyfind

<http://plagiarism.phys.virginia.edu/home.html>

Lou Bloomfield, Professor of Physics, University of Virginia

Beskrivning	Ett windowsbaserat program som genomsöker och granskar filer som är lagrade lokalt på dator samt lokalt länkade webbaserade dokument.
Fördelar	<ul style="list-style-type: none"> • Gratis programvara • Svarstid – sägs vara väldigt snabb; • Läraren måste skapa sin egen arkiv av inlämnade dokument
Nackdelar	<ul style="list-style-type: none"> • Har ingen access till betalda webbplatser; • Kan inte genomsöka Internet utan att man anger en exakt URL som man misstänker som en möjlig källa för plagiat; • Läraren måste skapa sin egen arkiv av inlämnade dokument
Prismodell	<ul style="list-style-type: none"> • Gratis

CopyCatch Gold
David Wools
www.copycatchgold.com

Beskrivning	Ett windowsbaserat program som genomsöker och granskar filer (.txt, .rtf, .doc, .html) som är lagrade lokalt på dator för kontroll av fusk.
Fördelar	<ul style="list-style-type: none"> • Kan användas i ett nätverk med flera simultana användare • Svarstid – sägs vara väldigt snabb • Rekommenderas av många
Nackdelar	<ul style="list-style-type: none"> • Kan inte genomsöka Internet
Prismodell	-

Safe Assignment plug-in for the Blackboard
<http://www.safeassignment.com>

Beskrivning	Ett insticksprogram för Blackboard för hantering av problem med plagiering. Studenterna skickar sina dokument (.txt, .doc, .html) via Blackboard till lärarna. På vägen mellan studenter och lärare kontrolleras dokumenten mot Internet, förlagsmaterial samt studentmaterial. Resultaten presenteras i Blackboard med exakta Internet/databaskällor angivna.
Fördelar	<ul style="list-style-type: none"> • Stöd för alla europeiska språk; • Användarvänligt – har samma logik som Blackboard; • Enkel och fin presentation av resultaten • Upphovsrätt – enbart varje institutions egna tidigare inskickade dokument används som sökbara källor (jämförelseobjekt) i systemet;
Nackdelar	<ul style="list-style-type: none"> • Svarstid – 12 till 24 timmar per dokument • Begränsad typ av dokument (ej pdf)
Prismodell	<ul style="list-style-type: none"> • 0 – 2000 studenter = 2250\$ • 2001 – 3999 studenter = 3500\$ • 4000 – 9999 studenter = 4600\$ • 10000 – 24999 studenter = 5700\$

MOSS:Measure Of Software Similarity
<http://www.cs.berkeley.edu/~aiken/moss.html>
Alex Aiken

Beskrivning	Ett webbaserat antiplagieringsprogram där källkodsfilerna kan laddas upp av lärarna och kontrolleras för plagiat mot varandra. Programmeringsspråk: C, C++, Java, C#, Python, Visual Basic, Javascript, FORTRAN, ML, Haskell, Lisp, Scheme, Pascal, Modula2, Ada, Perl, TCL, Matlab, VHDL, Verilog, Spice, MIPS assembly, a8086 assembly, a8086 assembly, MIPS assembly, HCL2;
Fördelar	-
Nackdelar	-
Prismodell	Gratis

Jplag
<http://www.jplag.de>
University of Karlsruhe

Beskrivning	Ett webbaserat antiplagieringsprogram där källkodsfilerna kan laddas upp av lärarna och kontrolleras för plagiat mot varandra. Programmeringsspråk: Java, C#, C, C++, Scheme, and Natural Language:
Fördelar	-
Nackdelar	-
Prismodell	Gratis

5.1 Sökmotorer och andra webbresurser som antiplagieringsverktyg

Sökmotorer

Att använda vanliga Internet sökmotorer för att upptäcka plagiering har visat sig vara en verksam metod.

- Google: www.google.se
Innehåll: ca 8 miljarder webbsidor. Numera söker man inte bara vanliga webbsidor utan också bland PDF-filer (dessutom Word, Excel, PowerPoint m.m.).
Resultatet rankas delvis efter hur många som länkat till en viss sida.
- Yahoo: www.yahoo.com
Innehåll: ca 3 miljarder webbsidor. Yahoo! har nu köpt upp både AlltheWeb och AltaVista. Söker webbsidor plus PDF-filer (dessutom Word, Excel, PowerPoint m.m.).

Metasökverktyg

Metasöktjänsten utnyttjar andra sökverktyg på Internet och gör ett urval och slår ihop de olika resultaten till en gemensam presentation. Fördelen med metasöktjänster är att man kan göra en större genomsökning av Internet.

- MetaCrawler: www.metacrawler.com
Gör sökningar i bl.a. Google, Looksmart, AskJeeves.
- Dogpile: www.dogpile.com
Gör sökningar i bl.a. Google, Teoma, AltaVista, AskJeeves, Open Directory och Overture

Ämneskataloger

En katalog är en samling av länkar som någon eller några valt ut.

- The Librarians' index to the Internet: <http://lii.org/>
Ca 12 000 resurser utvalda och beskrivna av bibliotekarier i Kalifornien
- Open Directory Project: <http://dmoz.org/>
Frivilliga redaktörer ansvarar för olika ämnesområden.
- Infomine: <http://infomine.ucr.edu>
Ett virtuellt bibliotek av Internet resurser som riktar sig till forskare, studenter och anställda vid universitet.

Andra webbresurser

- Findarticles.com: www.findarticles.com
Sökbart engelskspråkigt arkiv med fulltextartiklar fr.o.m. 1998 ur mer än 300 tidningar och tidskrifter.
- NewsIndex.com: www.newsindex.com
Hundratals nyhetskällor från hela världen.

On-line uppslagsverk

- Nationalencyklopedin: www.ne.se
- Britannica: www.brittanica.com
- Encarta: <http://encarta.msn.com>
- Encyclopedia: www.encyclopedia.com

Söktips

- Det kan löna sig att använda flera sökmotorer. Resultaten överlappar inte alltid varandra. Börja med en mycket bra sökmotor eller metasökverktyg.
- Plocka upp ovanliga fraser och nyckelord (fyra till sex ord) från den misstänkta texten. På så sätt uppnår man en mycket selektiv sökning.
- För att söka en fras placera den inom citationstecken.
- Kontrollera alla referenser angivna i texten.
- Sök i de fria databaserna med studentarbeten (s.k. paper mills)
- Skapa egen databas med inlämnade studentarbeten.

6 Enkätundersökningar

Som ett led i utredningsarbetet genomfördes två undersökningar, en riktad mot lärare och en mot studenter. Syfte med undersökningarna var att kartlägga lärarnas och studenternas inställning till och erfarenheter av plagiering.

6.1 Metod

Metoden för de undersökningarna var mest kvantitativ med vissa kvalitativa inslag. Utredningen genomfördes i form av två nätbaserade enkäter.

Lärarenkäten omfattade 24 frågor varav 6 var bakgrundsfrågor, 1 fråga om plagiatpolicy, 13 frågor om lärarnas erfarenheter av plagiering, 3 spekulativa frågor om plagiat och 1 fråga avseende möjliga åtgärder vid plagiering. 7 frågor av 24 var utformade som kombinationer av öppna frågor och flervalsfrågor. Ett e-postbrev skickades till samtliga lärare på Högskolan i Gävle.

Studentenkäten omfattade 13 frågor varav 4 var bakgrundsfrågor, 1 fråga om plagiatpolicy och 8 frågor avseende studenternas erfarenheter av plagiering. 1 fråga var utformad som en kombinationsfråga. Ett e-postbrev skickades till 1000 slumpmässigt utvalda studenter på Högskolan i Gävle.

6.2 Lärarenkät

6.2.1 Svarsgrupp

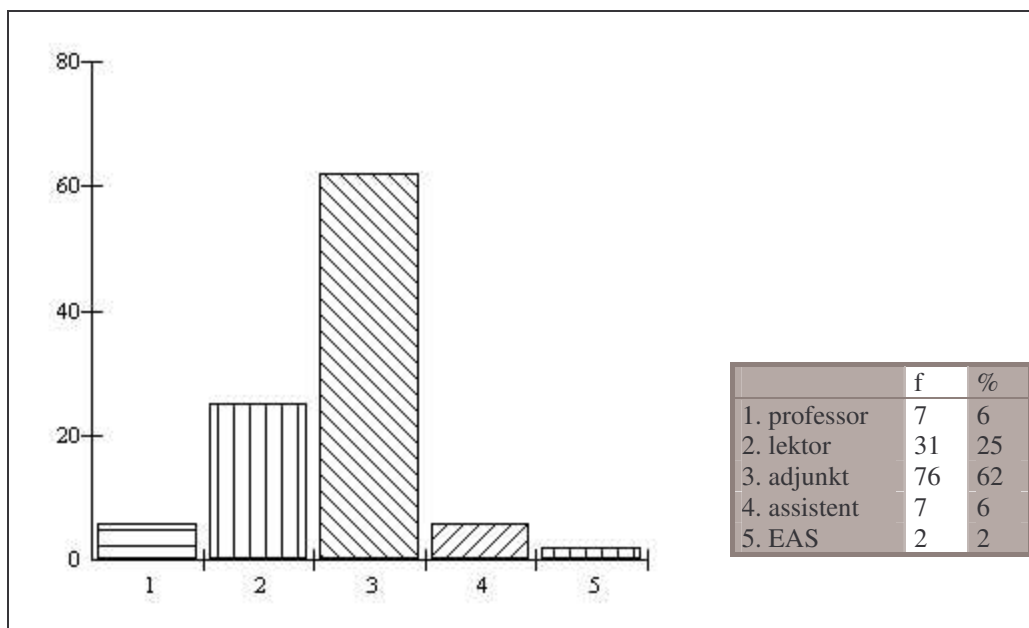
Svarsgruppen omfattade 123 lärare med fördelning som framgår av tabellen:

Tabell 3 Svarsgrupp, fördelad på institutionstillhörighet

	f	%
1. Institution för ekonomi	17	14
2. Institution för humaniora och samhällsvetenskap	22	18
3. Institution för matematik, natur och datavetenskap	28	23
4. Institution för pedagogik, didaktik och psykologi	15	12
5. Institution för teknik och byggd miljö	25	20
6. Institution för vårdvetenskap och sociologi	16	13
7. EAS	0	0

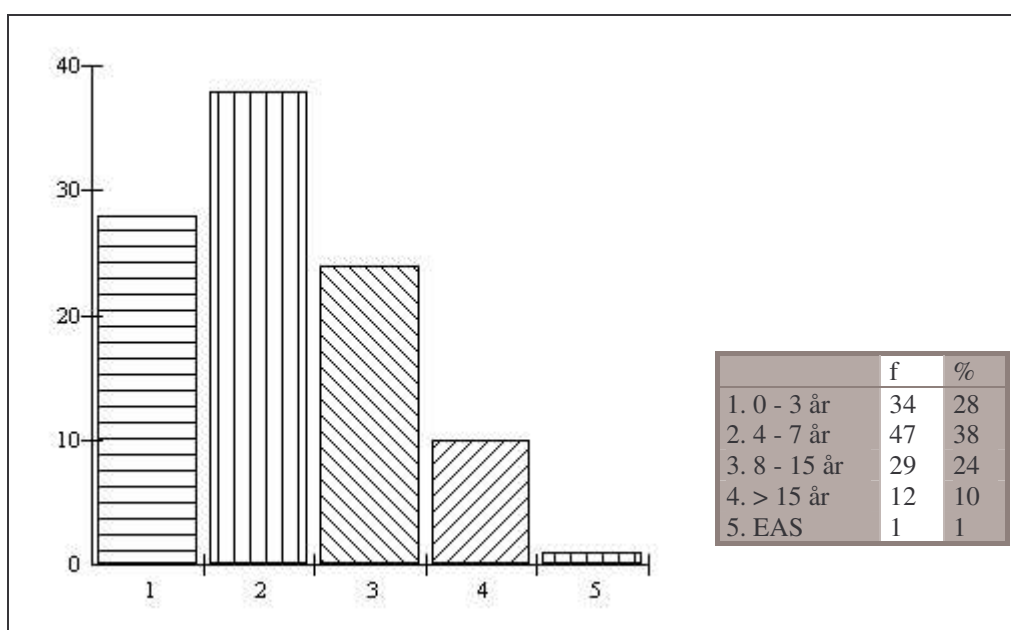
Svarsprocenten var 28,4% varav 54% var män och 43% var kvinnor.

Figur 4 Svarsgrupp, fördelad på yrkestitel.

När det gäller yrkestitel då var andelen lärare som svarat på enkäten störst bland adjunkter (62%), sedan kom lektorer (25%), 6% av de svarande var professorer och 6% var assistenter.

Figur 5 Svarsgrupp, fördelad på antalet år som anställd på Högskolan.

10% av lärarna hade jobbat på Högskolan i Gävle i mer än 15 år. Mer än hälften (62%) av de som svarat hade jobbat mellan 4 och 15 år på skolan och 28% hade 0 till 3 år bakom sig på Högskolan i Gävle.

Tabell 4 Antal kurser varje lärare har per år

	f	%
1. 0 - 3	25	20
2. 4 - 6	66	54
3. 7 - 9	22	18
4. > 10	8	7
5. EAS	2	2

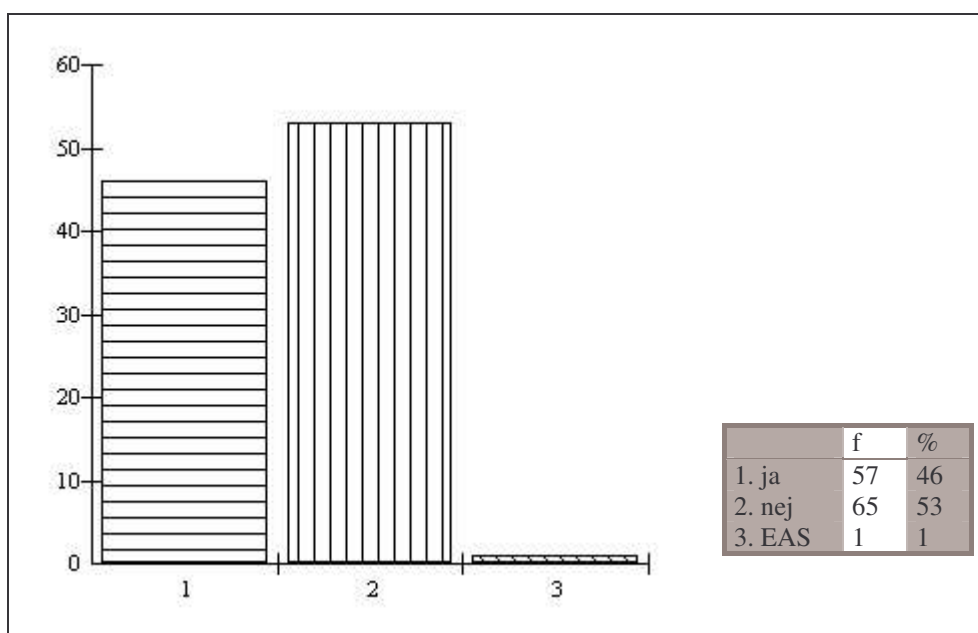
Tabell 5 Antal studenter varje lärare har per kurs

	f	%
1. 0 - 25	57	46
2. 26 - 50	48	39
3. > 50	16	13
4. EAS	2	2

Hälften av de svarande brukade undervisa i mellan fyra och sex kurser per år (54%). 25% av lärarna undervisade i mer än sju kurser under ett år och 20% hade upp till tre kurser per år.

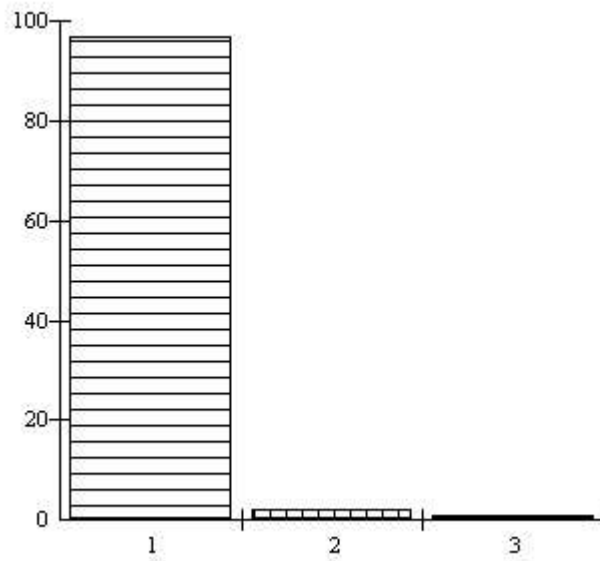
46% av lärarna hade i genomsnitt max 25 studenter på en kurs, 39% hade mellan 26 – 50 studenter. 13% av de svarande hade stora grupper av mer än 50 studenter på en kurs.

6.2.2 Lärarnas erfarenheter och åsikter

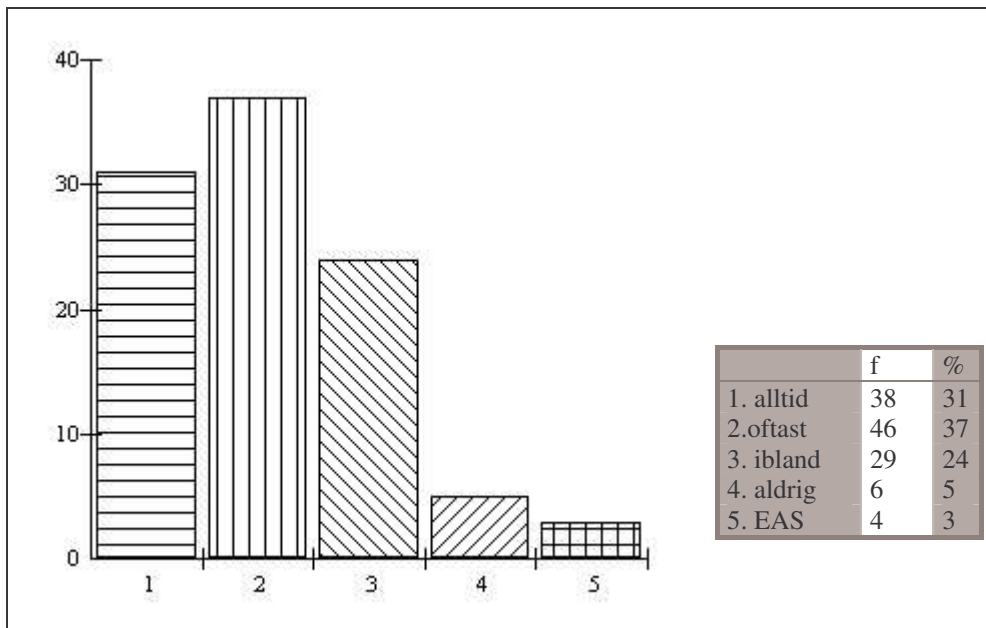
Figur 6 Andel av lärare som känner till (1) respektive inte känner till (2) Högskolans riktlinjer för hantering av misstanke om plagiat.

På frågan om de känner till Högskolans riktlinjer för hantering av misstanke om plagiat svarade 53% negativt och 46% positivt.

Figur 7 Andel av lärare som svarat positivt (1) respektive negativt (2) på frågan om skriftliga uppgifter utgör en del av examination på deras kurser.

Av enkäten framgick att hos 97% av de svarande utgör skriftliga inlämningsuppgifter en del av examination på deras kurser.

Figur 8 Frekvens - hur ofta lärare ger fler än en inlämningsuppgift per kurs.

Bara 5% av lärarna gav inte mer än en inlämningsuppgift till sina studenter. 31% gjorde det alltid, 37% oftast och 24% ibland.

Tabell 6 Vid vilka tillfällen lärare samtalar med studenter om plagiering, grupparbet/samarbete, korrekt källhänvisning och citatteknik

	aldrig		vid kursbörjan		vid varje inlämningsuppgift		andra tillfällen	
	f	%	f	%	f	%	f	%
1. plagiering	45	38	38	32	13	11	23	19
2. grupparbete/ samarbete	7	6	52	45	29	25	28	24
3. korrekt källhänvisning och citatteknik	12	10	35	29	33	28	39	33
4. korrekt källhänvisning från Internet	17	14	29	25	32	27	40	34

På frågan när de brukade diskutera med sina studenter plagiering svarade 38% att de gjorde det aldrig, 32% vid kursbörjan, 11% vid varje inlämningsuppgift och 19% vid andra tillfällen.

Nästan hälften av lärarna diskuterade grupparbete/samarbete vid kursbörjan (45%). En fjärdedel (25%) brukade göra det vid varje inlämningsuppgift, och en fjärdedel (24%) gjorde det vid andra tillfällen. 6% av de svarande gjorde det aldrig.

När det gäller korrekt citatteknik och hänvisning till både källor från Internet och tryckta källor då visade sig följande: 25% respektive 29% diskuterade det med sina studenter vid kursbörjan, 27% respektive 28% gjorde det vid varje inlämningsuppgift, 40% respektive 39% gjorde det vid andra tillfällen, 14% respektive 10% gjorde det aldrig.

På frågan om de kände sig säkra på att kunna upptäcka plagiering både från elektroniska och icke-elektroniska källor svarade i båda fallen 80% av lärarna negativt.

I frågan 13 ombads lärarna att ange vilka metoder de använde för att förhindra plagiering.

Tabell 7 Vilka metoder lärare använder för att förhindra plagiering (procentuell fördelning på olika svars-kategorier)

	f	%
1. diskuterar med mina studenter HiG:s riktlinjer kring fusk och plagiat och ger exempel.	32	26
2. diskuterar med mina studenter mina egna riktlinjer kring examination	61	50
3. utformar inlämningsuppgifter som är svåra att plagiera	68	55
4. ändrar inlämningsuppgifter vid varje kurstillfälle	39	32
5. låter studenter skriva arbetsprov som kan användas sedan i jämförelse	5	4
6. använder inga metoder för att förhindra plagiering	19	15
7. EAS	3	2

15% av de svarande använde inga metoder alls. Hälften av lärarna (55%) angav att de utformade inlämningsuppgifter som var svåra att plagiera. Nästan lika många (50%) angav att de diskuterade med sina studenter sina egna riktlinjer. 32% ändrade inlämningsuppgifter vid varje kurstillfälle för att förhindra plagiering. En fjärdedel (26%) diskuterade Högskolans riktlinjer.

Några andra metoder som angavs under svarsalternativ 'annat':

- "Regelbunden handledning där jag ser arbetets progression."
- "Kontinuerlig och frekvent handledning genom hela skrivprocessen, för att se att det verkligen är ett nytt arbetet som tar form."
- "Med erfarenhet och god kontakt med studenterna är det lättare att upptäcka plagiat"
- "Diskuterar poängen med högre studier, att var och en bär eget ansvar för att tiden på högskolan skall gynna deras lärande och individuella utveckling - det gör man inte genom att plagiera andra;
- "via en processororienterad undervisning med stegvisa inlämningsuppgifter i en portfölj lär man känna studentens språkbruk. Om det förekommer plagiat medvetet eller omedvetet märks detta ofta som en kontrast till det som redan avhandlats."
- "Upplyser om att jag kommer att begära in utskrift av material som används som referenser"
- "Slumpmässiga muntliga kontroller"
- "Diskuterar med kollegor som är involverad i kursen om hur vi skall utforma inlämningsuppgifter för att minska risken för plagiat"
- "Ser till att de om möjligt använder individuella egna data. Det betyder att de måste göra en egen lösning men kan diskutera metoder med andra"

I frågan 14 ombads lärarna att ange vilka metoder de använde för att upptäcka plagiering.

Tabell 8 Vilka metoder lärare använder för att upptäcka plagiering (procentuell fördelning på olika svars kategorier)

	f	%
1. ber bibliotekarierna om hjälp med att kontrollera alla referenser	0	0
2. använder kommersiella digitala tjänster för att upptäcka plagiat såsom Urkund	5	4
3. använder sökmotorer såsom Google för att söka på nyckelord	57	46
4. kontrollerar alla referenser själv	23	19
5. använder inga metoder alls	36	29
6. EAS	4	3

Drygt hälften av lärarna (46%) använde sökmotorer för att kontrollera misstänkta fall, 19% kontrollerade alla referenser själv, 4% uppgav att de använde kommersiella digitala tjänster.

Några andra metoder som angavs under 'annat':

- "Jag jämför studenternas lösningar med varandra och försöker upptäcka om t ex identiska stavfel uppträder."
- "Ofta kan man upptäcka det av ren 'instinkt', t.ex. när texten plötsligt ändrar språk väsentligt (då kan man misstänka att ett helt stycke plagierats) - eller om begrepp används som man sedan 'ser' att studenten helt missuppfattat etc. Då kan man börja undersöka texten närmare i syfte att upptäcka plagiat."
- "Bedömer kvaliteten på det skrivna mot vad jag sett tidigare eller vad som förekommer i övrigt i uppsatsen."
- "Använder min kännedom om studentens kapacitet."
- "Söker med Google men inte bara på nyckelord utan hela fraser, vilket förvånande ofta har gett napp. Men de flesta fall av plagiering jag avslöjat har visat sig därigenom att en ofta urusel text plötsligt blir väldigt bra, inte minst rent språkligt (särskilt påtagligt om författaren skriver på ett annat språk än modersmålet)."
- "Slumpvis kontrollerar jag några källor själv. För Word-filer använder jag kontrollfunktionen Egenskaper – Säkerhet och Sammanfattning."
- "Gör stickprov ibland genom att kolla referenserna. Jämför ibland med tidigare års arbeten."
- "Om studenten har använt referenser som jag själv inte känner till ber jag att de förser mig med en kopia eller länk till referensen."
- "Texterna publiceras på Blackboard. Studenterna ser varandras arbete. Vi är många lärare som ser texterna."
- "Opponenterna uppmanas kontrollera alla angivna Internet-adresser."
- "Upptäcker förmodligen bara det mest uppenbara!"

- "Jag behöver lära mig metoder som underlättar för mig."

29% av de svarande använde inga metoder alls för att upptäcka plagiering. På frågan vad de hade skäl till detta svarade 20% att de litade på studenter, 15% att studenter hade inga möjligheter att plagiera på deras kurser, 17% att de inte hade tid att ägna sig åt detta.

Tabell 9 Vilka skäl lärare har för att använda inga metoder för att upptäcka plagiering

	f	%
1. litar på studenter	24	20
2. har inga egna riktlinjer kring plagiering i mina kurser	13	11
3. studenter har inga möjligheter att plagiera på mina inlämningsuppgifter	19	15
4. bryr mig inte om studenter plagierar	2	2
5. har ingen tid att ägna mig åt detta	21	17
6. har ingen lust att ägna mig åt detta	4	3
7. EAS	70	57

Några andra skäl som angavs under 'annat':

- "Studenter har mycket små möjligheter att obemärkt plagiera"
- "Ingen överordnad information om hjälpprogram etc."
- "Har litat på studenter och till en del kan inlämningsuppgifterna vara lite svåra att plagiera, men det känns att frågan börjar bli mer aktuell även på vår institution"
- "Vill framhålla att jag, trots att jag ägnar tid åt att "googla" efter misstänkta plagiat alldeles bestämt INTE vare sig vill eller har lust att ägna mig åt det, men det känns nödvändigt"

På frågan 16 ombads lärarna att ange om de under de sista tre åren upptäckt något fall av plagiat. 58% svarade positivt och 41% svarade negativt på frågan.

Tabell 10 Vilka handlingar lärare tagit när plagiat upptäcktes

	f	%
1. gjort ingenting	3	2
2. varnat studenten	37	30
3. sänkt betyg på arbetsuppgiften	8	7
4. underkänt arbetsuppgiften	50	41
5. underkänt studenten i hela kursen	3	2
6. anmält ärendet till prefekt	7	6
7. anmält ärendet till rektor	12	10
8. EAS	50	41

De flesta av lärarna (41%) valde att underkänna uppgiften när de hade upptäckt plagiering, 31% varnade studenten, 10% av lärarna valde att gå vidare och anmäla studenten till rektor.

Tabell 11 Vilka handlingar lärare skulle ta om plagiat upptäcktes

	f	%
1. göra ingenting	1	1
2. skicka studenten till prefekten	32	26
3. ha ett möte med studenten	92	75
4. sänka betyg på uppgiften	9	7
5. underkänna uppgiften	93	76
6. underkänna studenten i hela kursen	15	12
7. EAS	5	4

På frågan om vad de skulle ha gjort om de hade varit säkra på att studenten plagierat sin arbetsuppgift, svarade lärarna följande: cirka 75% av lärarna skulle ha haft ett möte med studenten eller/och underkänna uppgiften, 26% skulle ha skickat studenten till prefekten, 7% skulle ha sänkt betyg på uppgiften, 12% skulle ha underkänt studenten i hela kursen.

Några andra förslag och synpunkter från lärarna som uppgavs under alternativ 'annat':

- "Den enda som jag vet som drivit ett ärende vidare fick mycket dåligt stöd och inte 'rätt' i slutänden"
- "Om det handlar om 'äkta, grovt' plagiat, dvs. avskrift av mer än ett stycke i taget (t.ex. en hel uppsats) skulle jag underkänna samt ta reda på policy (och handla därefter). Jag vet nu inte ifall ärendet skall till prefekt, disciplinnämnd eller annat."
- "Beror lite av typen av inlämningsuppgift, vissa är mer till för studentens inläring än kontroll"

Av frågan 19 framgick att 20% av lärarna hade ignorerat någon gång ett fall av plagiat. På första platsen bland faktorer som hade påverkat deras beslut kom brist på bevis. Strax efter den kom att det hela hade varit en trivialitet. Som den tredje faktor angavs tidsbrist.

Några citat:

- "Det var uppenbart att studenterna inte hade ont uppsåt, utan missuppfattat vad samarbete betydde."
- "Frågan om plagiatets omfattning viktig. I vissa fall kan gränsdragningen mellan plagiat och referat vara oklar."
- "Ignorerar aldrig fall, eller misstanke av P, MEN ser inte att HiG bryr sig på någon högre nivå, vare sig det gäller P eller annat fusk. Ointresse präglar det intryck man får från högre nivå, och straffen är mildare än på andra lärosäten! "
- "Hade inte tid och pålitliga verktyg för att kontrollera och få bevis på att arbetet är plagierat. Osäkerheten bidrog till att jag inte gick vidare med detta. "
- "Tidigare erfarenheter av kollegor visade ett det inte lönar sig. Det tar bara mycket tid och engagemang och studenten går alltid fri även i självklara fall. "
- "Rektors hantering av anmälan om misstänkt fusk - han gör ingen utredning som är allsidig och offentliggörs. Allt sker bakom stängda dörrar och med ett stort mått av godtycke!"

Tabell 12 Frekvens med vilken lärare tror att studenten är involverad i olika situationer kring plagiering

	aldrig		Ibland (flera ggr)		ofta (5 –10 gånger)		våldigt ofta (> 10 ggr)		ingen åsikt	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1. kopiering av meningar, paragrafer, tabeller, bilder eller andra information från skrivna (ej elektroniska) källor utan att ange originalkällorna i inlämningsuppgiften	7	6	56	48	22	19	18	16	13	11
2. kopiering av material från Internet utan att ange källa i inlämningsuppgiften	8	7	57	48	27	23	13	11	14	12
3. inlämning av arbetsuppgifter anskaffade från betalda webbplatser	47	40	17	14	1	1	1	1	52	44
4. inlämning av arbetsuppgifter anskaffade från ickebetalda webbplatser	29	25	35	30	3	3	2	2	47	41
5. inlämning av samma eller liknande arbetsuppgifter i två olika kurser	24	21	68	59	1	1	4	3	18	16
6. inlämning av någon annans arbetsuppgift som ens egen	27	23	62	53	2	2	2	2	24	21
7. samarbete med en annan student angående individuella inlämningsuppgifter	3	3	68	58	21	18	13	11	13	11
8. översättning från texter skrivna på ett annat språk utan att ange källor i arbetsuppgiften	12	10	57	48	16	14	6	5	27	23

Av enkäten framgick att 83% av de svarande trodde att studenter ägnades sig åt någon form av kopiering av material både från Internet och från tryckta källor utan att ange källorna i uppgiften. Bara 6% trodde att de aldrig gjorde det.

14% trodde att studenter ibland lämnade in arbetsuppgifter anskaffade från betalda webbplatser. 40% trodde att man gjorde det aldrig.

35% angav att de trodde att studenter lämnade någon gång arbetsuppgifter anskaffade från icke-betalda webbplatser.

Mer än hälften (59%) av lärarna trodde att studenter lämnade in någon gång samma eller liknande arbetsuppgifter i två olika kurser.

53% av de svarande trodde att studenter ibland lämnade in någon annans arbetsuppgift som deras egen.

58% av lärarna trodde att studenter ibland samarbetade med andra studenter angående individuella arbetsuppgifter.

Nästan 50% av lärarna trodde att studenter ibland ägnade sig åt att översätta från texter skrivna på ett annat språk utan att ange källorna i uppgiften.

Tabell 13 Hur olika situationer kring plagiering uppfattas av lärare

	ej plagiering		tveksamt, inga åtgärder behövs		plagiering		ingen åsikt	
	f	%	f	%	f	%	f	%
1. kopiering av meningar, paragrafer, tabeller, bilder eller andra information från skrivna (ej elektroniska) källor utan att ange originalkällorna i inlämningsuppgiften	4	4	40	35	63	55	7	6
2. kopiering av material från Internet utan att ange källa i inlämningsuppgiften	1	1	16	14	92	80	6	5
3. inlämning av arbetsuppgifter anskaffade från betalda webbplatser	1	1	2	2	103	90	9	8
4. inlämning av arbetsuppgifter anskaffade från ickebetalda webbplatser	1	1	4	4	101	89	8	7
5. inlämning av samma eller liknande arbetsuppgifter i två olika kurser	10	9	37	32	50	44	17	15
6. inlämning av någon annans arbetsuppgift som ens egen	1	1	1	1	106	94	5	4
7. samarbete med en annan student angående individuella inlämningsuppgifter	14	12	63	55	27	24	10	9
8. översättning från texter skrivna på ett annat språk utan att ange källor i arbetsuppgiften	2	2	16	14	89	77	8	7

På frågan hur allvarlig uppfattade de alla dessa handlingar svarade de följande:

- 50% ansåg att kopiering av material från tryckta källor utan källhänvisning var plagiering; 35% var tveksamma och trodde att inga åtgärder behövdes;
- 80% ansåg att kopiering av material från Internet var plagiering, och 14% var tveksamma;
- cirka 90% uppgav att inlämning av arbetsuppgifter anskaffade från både betalda och icke-betalda webbplatser var plagiering
- när det gällde inlämningen av samma eller liknande arbetsuppgifter i två olika kurser då var lärarna inte helt överens; 44% ansåg att detta var plagiering och

- 32% var tveksamma och ansåg att inga åtgärder behövdes; 9% ansåg att det inte handlade om plagiering alls;
- 94% av lärarna uppgav att inlämning av någon annans arbete var plagiering
  - Över hälften av lärarna (55%) var tveksamma när det gällde samarbete mellan studenter angående individuella arbetsuppgifter och ansåg att inga åtgärder behövdes; 12% uppgav att detta inte var plagiering och 24% att det var visst det;
  - 77% ansåg att enbart översätta texter från ett annat språk utan att hänvisa till källorna var plagiering , 14% var tveksamma och 2% trodde inte att det var plagiering;

I frågan 23 ombads lärarna att rangordna de fyra vanligaste orsakerna till att studenter ägnade sig åt plagiering. Resultaten blev följande:

- 1 ökad tillgång till Internet
- 2 lathet
- 3 vet ej hur man refererar
- 4 ej medvetna att detta är fel
- 5 tidsbrist
- 6 för att skaffa sig bättre betyg
- 7 tror att man inte blir straffad
- 8 otydliga instruktioner
- 9 stress
- 10 dålig upplagda arbetsuppgifter

I frågan 24 ombads lärarna att tala om hur de skulle ha velat att Högskolan hade ökat medvetenhet om akademisk ärlighet. Resultaten redovisas i tabellen:

Tabell 14 Hur lärare skulle vilja att Högskolan ökade medvetenhet om akademisk ärlighet

	f	%
1. via biblioteksundervisning i korrekt källhänvisning och citatteknik (på begäran av lärare eller studenter)	78	63
2. på varje kurs, via kursansvarig lärare	80	65
3. via en för detta ändamål specialutformad hemsida med interaktiva manualer, övningar, riktlinjer för lärare och studenter mm	83	67
4. genom att kontrollera misstänkta plagiat mha digitala tjänster	64	52
5. sådana insatser behövs ej på HiG	0	0
6. EAS	1	1

Andra åtgärder som uppgavs under svarsalternativ 'annat':

- "Att förebilder (lärare, prefekter och rektorer) inser att det är förebilder och uppträder som sådana. Om så sker får vi också studenter om inte fuskar."
- "Kanske det också är intressant att veta olika exemplen på plagiat på HiG eller andra ställen genom åren som referens. Någon form för forum för diskussion av detta, kanske på hemsidan?"
- "Introduktionskurs för alla studenterna där vetenskaplighet, studieteknik och dylika frågor tas upp, se t.ex. 'Kunskapssyn & lärande'"
- "Supporttjänst och utbildning av lärarna själva i plagieringsupptäckarteknik vore bra. Såväl som instruktioner i korrekt teknik av lärarna, med en hemsida och hjälpdokument för ytterligare referenser."

- ”Men att bara tjata på studenterna i varje kurs om att de "inte skall plagiera", och hota om straff, istället för att instruera dem om hur det görs på korrekt sätt, visar bara upp misstro mot studenterna och odlar inte upp ett ansvarskännande gällande deras egna studier hos dem.”
- ”Vi MÅSTE få tillgång till tex Urkund, SAMT hårdare tag de gånger man vill gå vidare med ett ärende! Samtidigt kan högre nivåer gott och väl överlåta åt den enskilde lärare att avgöra ärenden i högre grad, så att det inte smusslas med plagiat och fusk (av rädsla för att bryta mot någon obskyr och byråkratframställd policy, med lite eller ingen verklighetsförankring)! ”
- ”Se till att direktiv kring P och annat fusk hänger med både den pedagogiska OCH tekniska utvecklingen inom högskolan!”
- ”Högskolepedagogisk kompetensutveckling för lärare på högskolan.”
- ”Urkund”
- ”Öka stödet till de lärare som orkar driva ett fall vidare”
- ”URKUND är ett utmärkt instrument och informerar man studenterna om att detta system används, så vinner man säkert en hel del.”
- ”Varje institution borde ha undervisning för nyantagna studenter samt någon form av handbok som visar på etiska frågor och dessutom ger handfasta råd i hur man t.ex. citerar korrekt. Det är ju också så att de olika institutionerna har olika modeller för hur en uppsats/examensarbete skall skrivas. Också där har den föreslagna handboken en viktig roll att spela eftersom många studenter läser vid flera institutioner.”
- ”En offentlig hantering av anmälda misstankar om fusk! Vi måste skapa en praxis och medvetenhet om detta för det krävs en transparens i utredningarna”
- ”en tjänst (del av tjänst) för stöd och hjälp betr aktiviteter att upptäcka och förebygga plagiering”

6.3 Studentenkät

6.3.1 Svarsgrupp

Svarsgruppen omfattade 313 studenter varav 66% var kvinnor och 33% var män. Svarsprocenten var 31,3%. Studenternas institutionstillhörighet framgår av tabellen:

Tabell 15 Svarsgrupp, fördelad på institutionstillhörighet

	f	%
1. Institution för ekonomi	77	25
2. Institution för humaniora och samhällsvetenskap	35	11
3. Institution för matematik, natur och datavetenskap	43	14
4. Institution för pedagogik, didaktik och psykologi	71	23
5. Institution för teknik och byggd miljö	29	9
6. Institution för vårdvetenskap och sociologi	56	18
7. EAS	2	1

Fördelningen mellan första-, andra- och tredjeårstudenter var nästan jämn. 34% av de svarande var förstaårsstudenter, 28% var andraårsstudenter, 29% läste tredje året 8% var fjärdeårsstudenter.

När det gäller studenternas ålder då var de flesta som hade svarat (68%) mellan 20 och 30 år gamla. 21% var mellan 30 och 40 år. 7% av studenterna var över 40 år gamla och 3% var yngre än 20 år.

6.3.2 Studenternas erfarenheter och åsikter

Tabell 16 Frekvensen med vilken studenter själv har varit involverade i situationer kring plagiering

	aldrig		ibland (flera ggr)		ofta (5 - 10 ggr)		väldigt ofta (>10 ggr)		vet inte	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1. kopiering av meningar, paragrafer, tabeller, bilder eller andra information från skrivna (ej elektroniska) källor utan att ange originalkällorna i inlämningsuppgiften	213	69	65	21	7	2	3	1	22	7
2. kopiering av material från Internet utan att ange källa i inlämningsuppgiften	234	76	56	18	5	2	3	1	11	4
3. inlämning av arbetsuppgifter anskaffade från betalda webbplatser	300	97	3	1	1	0	2	1	3	1
4. inlämning av arbetsuppgifter anskaffade från ickebetalda webbplatser	282	91	14	5	0	0	4	1	9	3
5. inlämning av samma eller liknande arbetsuppgifter i två olika kurser	263	85	37	12	0	0	3	1	6	2
6. inlämning av någon annans arbetsuppgift som ens egen	300	97	4	1	0	0	3	1	2	1
7. samarbete med en annan student angående individuella inlämningsuppgifter	184	60	109	35	6	2	3	1	7	2
8. översättning från texter skrivna på ett annat språk utan att ange källor i arbetsuppgiften	272	88	24	8	1	0	2	1	9	3

Av tabellen framgår att en fjärdedel av studenter angav att de hade någon gång under utbildningen kopierat meningar, stycken, tabeller, bilder eller andra information från skrivna (ej elektroniska) källor utan att ange originalkällorna i inlämningsuppgiften. Nästan lika många hade kopierat material från Internet.

97% av studenterna angav att de aldrig hade lämnat in arbetsuppgifter anskaffade från betalda webbplatser. 1% hade gjort det ibland och 1% sade att de hade gjort det väldigt ofta.

6% av studenterna hade lämnat in arbetsuppgifter anskaffade från ickebetalda webbplatser.

13% av studenterna hade lämnat in samma eller liknande arbetsuppgift i två olika kurser, 85% hade gjort det aldrig.

97% uppgav att de hade aldrig lämnat in någon annans arbetsuppgift som sin egen.

En tredjedel av studenterna hade ibland samarbetat med andra studenter angående individuella inlämningsuppgifter.

9% av studenterna hade någon gång under utbildningen översatt texter från ett annat språk utan att ange källorna i inlämningsuppgiften.

Tabell 17 Frekvensen med vilken studenter själv har märkt att andra studenter varit involverade i situationer kring plagiering

	aldrig		ibland (flera ggr)		ofta (5 - 10 ggr)		våldigt ofta (>10 ggr)		ingen åsikt	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1. kopiering av meningar, paragrafer, tabeller, bilder eller andra information från skrivna (ej elektroniska) källor utan att ange originalkällorna i inlämningsuppgiften	112	36	123	40	17	6	9	3	47	15
2. kopiering av material från Internet utan att ange källa i inlämningsuppgiften	124	40	108	35	20	7	7	2	48	16
3. inlämning av arbetsuppgifter anskaffade från betalda webbplatser	210	68	18	6	2	1	2	1	76	25
4. inlämning av arbetsuppgifter anskaffade från ickebetalda webbplatser	189	62	31	10	6	2	2	1	78	25
5. inlämning av samma eller liknande arbetsuppgifter i två olika kurser	166	54	69	22	10	3	6	2	57	19
6. inlämning av någon annans arbetsuppgift som ens egen	176	57	54	18	10	3	6	2	62	20
7. samarbete med en annan student angående individuella inlämningsuppgifter	82	27	121	39	49	16	15	5	41	13
8. översättning från texter skrivna på ett annat språk utan att ange källor i arbetsuppgiften	173	57	42	14	8	3	3	1	80	26

Nästan hälften av studenterna uppgav att de hade märkt att andra studenter kopierat meningar, stycken, tabeller, bilder eller andra information från skrivna (ej elektroniska) källor utan att ange originalkällorna i inlämningsuppgiften. 40% hade gjort det ibland, 6% ofta och 3% väldigt ofta. Nästan lika många hade märkt att andra studenter kopierat material från Internet.

8% av studenterna hade märkt att andra studenter hade lämnat in arbetsuppgifter anskaffade från betalda webbplatser och 13% uppgav att de hade märkt att andra studenter lämnat in arbetsuppgifter anskaffade från ickebetalda webbplatser.

Cirka 25% hade märkt att andra studenter hade lämnat in en och samma arbetsuppgift i två olika kurser. Nästan lika många hade märkt att andra studenter hade lämnat in någon annans arbetsuppgift som deras egen.

60% av studenterna uppgav att de märkt att andra studenter samarbetat med varandra angående individuella arbetsuppgifter. 39% hade märkt det ibland, 16% ofta och 5% väldigt ofta.

18% av studenterna uppgav att de hade märkt att andra studenter ägnat sig åt översättningar av texter från andra språk utan att ange källor i inlämningsuppgiften.

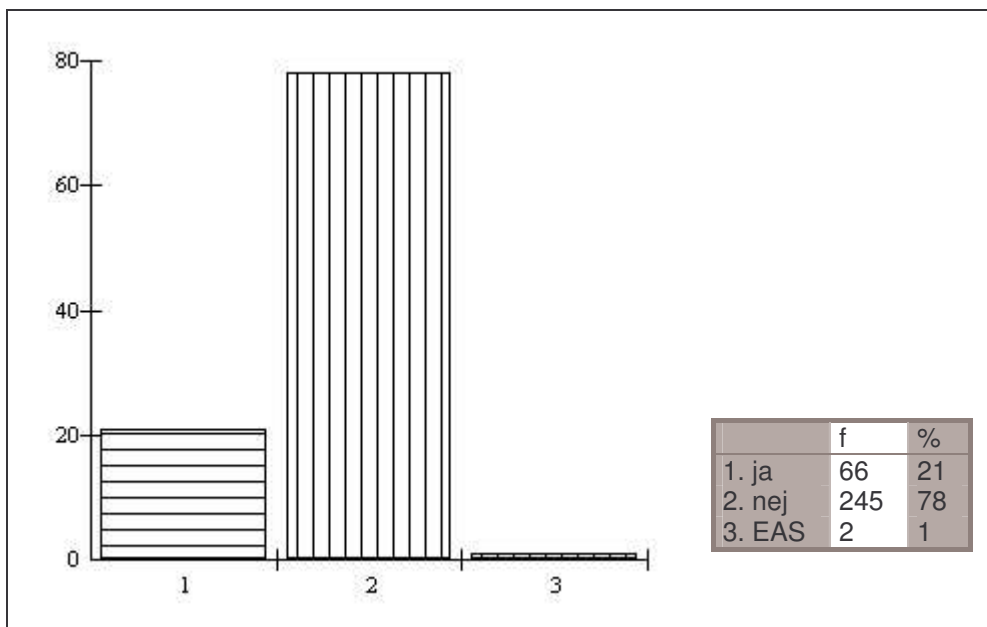
Tabell 18 Hur olika situationer kring plagiering uppfattas av studenter

	ej plagiering		tveksamt, inga åtgärder behövs		plagiering		ingen åsikt	
	f	%	f	%	f	%	f	%
1. kopiering av meningar, paragrafer, tabeller, bilder eller andra information från skrivna (ej elektroniska) källor utan att ange originalkällorna i inlämningsuppgiften	21	7	129	42	124	40	33	11
2. kopiering av material från Internet utan att ange källa i inlämningsuppgiften	11	4	78	25	192	62	27	9
3. inlämning av arbetsuppgifter anskaffade från betalda webbplatser	9	3	13	4	254	82	34	11
4. inlämning av arbetsuppgifter anskaffade från ickebetalda webbplatser	10	3	23	7	240	78	34	11
5. inlämning av samma eller liknande arbetsuppgifter i två olika kurser	66	21	113	37	90	29	40	13
6. inlämning av någon annans arbetsuppgift som ens egen	7	2	7	2	286	92	10	3
7. samarbete med en annan student angående individuella inlämningsuppgifter	100	32	136	44	41	13	31	10
8. översättning från texter skrivna på ett annat språk utan att ange källor i arbetsuppgiften	17	6	75	24	166	54	49	16

På frågan hur allvarligt såg de på alla dessa handlingar uppgav studenterna följande:

- 40% uppfattade kopiering av meningar, stycken, tabeller, bilder eller andra information från skrivna (ej elektroniska) källor utan att ange originalkällorna i inlämningsuppgiften som plagiering och 42% var tveksamma;
- 62% av studenterna ansåg att kopiering av material från Internet utan att ange källa i inlämningsuppgiften var kopiering och 25% var tveksamma;
- 82% uppgav att inlämning av arbetsuppgifter anskaffade från betalda webbplatser var plagiering;
- 78% av de svarande ansåg att inlämning av arbetsuppgifter anskaffade från ickebetalda webbplatser utgjorde plagiering;
- att lämna in en och samma uppgift i två olika kurser ansågs vara plagiering av 29% studenter; 37% uppgav att de var tveksamma och 21% uppfattade det inte som plagiering;
- 92% av studenterna uppgav att inlämning av någon annans arbete som ens egen var plagiering;

- att samarbeta med andra studenter angående individuella arbetsuppgifter ansågs inte vara plagiering av 32%, 44% var tveksamma och 13% uppfattade det som plagiering;
- Hälften av studenterna (54%) uppgav att översätta från texter utan att källor angavs var plagiering; 24% var tveksamma.

Figur 9 Andel av studenter som känner till (1) respektive inte känner till (2) Högskolans riktlinjer för hantering av misstanke om plagiat.

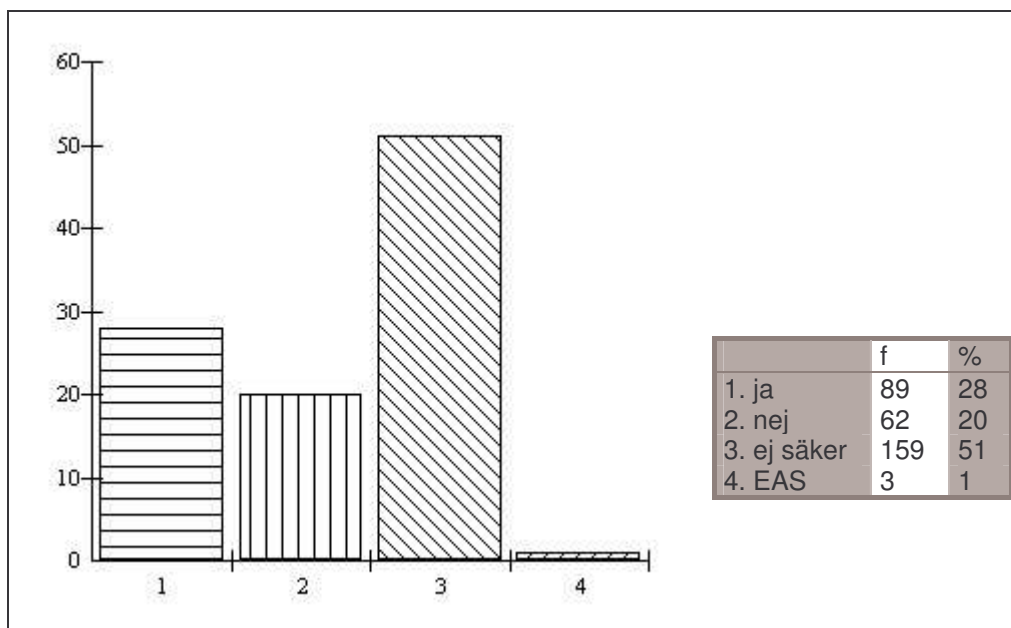
På frågan om de kände till Högskolans riktlinjer för hantering av misstanke om plagiat svarade 78% negativt och 21% positivt.

I nästa fråga ombads studenterna att välja de alternativ som utgjorde plagiering. Resultaten redovisas i tabellen:

Tabell 19 Vad studenter anser räknas som plagiering

	f	%
1. att använda någon annans idéer och ord utan att ange källa	233	74
2. att använda information från Internet utan att ange källa	259	83
3. att skriva om en text med egna ord utan att ange källa	142	45
4. att referera till källor som man inte själv har läst	79	25
5. att hänvisa till sådant som inte kan anses vara allmän kunskap	33	11
6. att lämna in en och samma arbetsuppgift i två skilda kurser	110	35
7. EAS	7	2

Figur 10 Hur säkra studenter känner sig på den kunskap de har om plagiering

Av enkäten framgick att hälften av studenterna inte kände sig säkra på den kunskap de hade om plagiering. 20% ansåg att de hade ingen kunskap alls.

I fråga sju ombads studenterna att rangordna de fyra vanligaste orsakerna till att man ägnade sig åt plagiering. Resultaten blev följande:

1. lathet
2. ej medvetna att detta är fel
3. tidsbrist
4. vet ej hur man refererar
5. ökad tillgång till material via nätet
6. för att skaffa sig bättre betyg
7. stress
8. tror att man inte blir straffad för detta
9. dåligt upplagda arbetsuppgifter
10. ottydliga instruktioner vid examination

I fråga åtta ombads studenterna att ange hur ofta under det här året deras lärare hade diskuterat med dem riktlinjer kring plagiering, grupparbete, tillåtet och otillåtet samarbete, korrekt källhänvisning och citatteknik.

När det gäller plagiering svarade 61% av studenterna att de hade gjort det aldrig, 30% sällan, 7% ofta och 1% väldigt ofta.

26% av studenterna uppgav att de aldrig hade diskuterat grupparbete och/eller samarbete med sina lärare under det här året. 45% hade gjort det sällan, 25% ofta och 3% väldigt ofta.

Hälften av studenterna uppgav att de aldrig (16%) eller sällan (39%) hade diskuterat med sina lärare korrekt källhänvisning och citatteknik och hälften av studenterna hade gjort det ofta (32%) eller väldigt ofta (12%).

Cirka 75% hade aldrig eller sällan diskuterat med lärare korrekt källhänvisning från Internet. I frågan 9 ombads studenterna att tala om hur de skulle ha velat att Högskolan hade ökat medvetenhet om akademisk ärlighet. Resultaten redovisas i tabellen:

Tabell 20 Hur studenter skulle vilja att Högskolan ökade medvetenhet om akademisk ärlighet

	f	%
1. via biblioteksundervisning i korrekt källhänvisning och citatteknik (på begäran av lärare eller studenter)	109	35
2. på varje kurs, via kursansvarig lärare	183	58
3. via en för detta ändamål specialutformad hemsida med interaktiva manualer, övningar, riktlinjer för lärare och studenter mm	198	63
4. genom att kontrollera misstänkta plagiat mha digitala tjänster	64	20
5. sådana insatser behövs ej på HIG	11	4
6. EAS	7	2

Andra åtgärder som uppgavs under svarsalternativ 'annat':

- "För oss som är distansstudenter behövs definitivt information lättillgängligt och inte enbart ex. via bibliotekskurs på campus"
- "Jag skulle vilja att man tar upp det här mycket mera än vad man har gjort och även göra detta till en del av undervisningen ex. ägna en lektion att ta upp detta och demonstrera med en praktiskövning hur man utövar korrekt källhänvisning och citatteknik. Nu har lärarna endast påpekat att man ska vara väldigt noga med detta men inte visat oss hur man verkligen gör."
- "De som undervisar bör lägga vikt vid detta. Jag har fått informationen att jag själv ska läsa mig till hur referering går till. Vissa har inte ens litteraturen som beskriver det."
- "Viktigt att alla lärare i alla ämnen håller samma policy vad gäller plagiat/fusk och bristande källhänvisning."
- "Om det är arbeten som skall lämnas in så ska det tas upp och då vid varje kurs/tillfälle."
- "För utbildningen MENINGSFULLA uppgifter/projekt. Tyvärr verkar det som hela konceptet med projektarbete är att betrakta som kursutfyllnad. Många gillar projekt för att det är lättförtjänta poäng."
- "Kanske något informationshäfte om vad som är plagiat, kan vara lite oklart. (De som vill fuska gör nog det ändå trots info, svårt att komma åt dem kanske?)"
- "Får sällan information om hur man ska referera, när vi får det skiljer det sig hela tiden från lärare till lärare hur man ska göra. Det är därför väldigt svårt att lära sig EN korrekt refereringsteknik."
- "Informationen borde styras till grundläggande nivåer i utbildningen."
- "Komplettering till detta kunde vara tydlig information om plagiering på lämpliga anslagstavlor på skolan, exempelvis utanför institutionernas kansli, studentkårens anslagstavlor..."
- "På introduktionsföreläsningen på programmet (vid första PM -skrivandet) informera tydligt och noggrant vad som gäller för att ett arbete skall betraktas som ett plagiat. Då får alla studenter den informationen."

7 Avslutande reflektioner

7.1 Förekommer plagiering på Högskolan?

Plagiering är ett gammalt fenomen men många undersökningar visar att Internet har gjort den enklare och mer frestande. Högskoleverket konstaterar i sin rapport (Högskoleverkets rapportserie 2004:17R) att plagiering är ett växande problem på svenska högskolor och universitet. Antalet studenter som avstängdes på grund av plagiat ökade med 90 procent under 2003. Man befarrar att mörkertalet är ännu större. I rapporten hittar man dock bara ett disciplinärende från Högskolan i Gävle. Man måste ställa sig naturligtvis frågan om vi på Högskolan verkligen är så bra på att stävja plagiering att våra studenter inte ägnar sig åt den.

Av vår undersökning framgår att hälften av lärarna har under de senaste åren upptäckt något fall av plagiering. De flesta av lärarna har valt som följd att ha ett möte med studenten och/eller underkänna inlämningsuppgiften. En liten andel har valt att gå vidare och anmäla studenten till rektorn. Resultatet av undersökningen tyder på att en förhållandevis stor andel av lärarna (20%) har under de senaste åren ignorerat ett fall av plagiering. Bland de faktorer som påverkat deras beslut uppges framför allt att lärarna inte har tid och pålitliga verktyg för att kontrollera och få bevis på att inlämningsuppgiften är plagierad. Av undersökningen framgår också att hälften av lärare (53%) och mer än två tredjedelar (78%) av studenter inte känner till Högskolans riktlinjer för hantering av misstanke om plagiat. Många lärare har uttryckt missnöje med hur plagiering hanteras på högre nivå och att straffen är mildare än på andra lärosäten.

En fjärdedel av studenter uppger att de själv har någon gång under sin högskoleutbildning ägnat sig åt plagiering och hälften av studenter har märkt att andra studenter har gjort det. De flesta av dem har kopierat av några meningar, ett par stycken, bilder eller annan information både från elektroniska och icke-elektroniska källor.

Det är väldigt få studenter som uppger att de lämnat in arbetsuppgifter anskaffade från betalda webbplatser men 8% av studenterna har märkt att andra studenter har gjort det. 6% av studenterna erkänner att de lämnat in arbetsuppgifter anskaffade från ickebetalda webbplatser, och 13% har märkt att andra har gjort det.

Påfallande är också att en fjärdedel av studenter uppger att de har märkt att andra studenter lämnat in någon annans arbete eller ett och samma arbete i flera olika kurser.

7.2 Varför plagierar studenter?

Av undersökningen framgår att både lärare och studenter pekar på fem exakt samma orsaker till plagiat, dock inte i samma ordning (se Tabell 21).

Tabell 21 Lärarnas och studenternas åsikt varför studenter plagierar

Lärare		Studenter	
1	Ökad tillgång till material via nätet	1	Lathet
2	Lathet	2	Ej medvetna att detta är fel
3	Vet ej hur man refererar	3	Tidsbrist
4	Ej medvetna att detta är fel	4	Vet ej hur man refererar
5	Tidsbrist	5	Ökad tillgång till material via nätet

En av de vanligaste orsakerna varför studenter ägnar sig åt plagiering är brist på kunskap hur man refererar. Resultaten från vår undersökning tyder på att en majoritet av studenterna anser att de inte har tillräcklig med kunskaper om plagiering. En del studenter verkar plagiera i god tro. De har inte för avsikt att göra något fel men har inte lärt sig den rätta citattekniken.

Påfallande är också att en stor andel av lärarna (38%) uppger att de aldrig tar upp problematiken kring plagiering på sina kurser. Mer än hälften av studenter (61%) påstår att de inte har diskuterat plagiering under det här året med sina lärare. 75 % av studenter har inte diskuterat korrekt källhänvisning från Internet med sina lärare.

7.3 Hur uppfattas plagiering?

Av undersökningen framgår att det råder avsevärd oenighet både bland lärare och bland studenter, samt lärare och studenter emellan, vad som ska betraktas som plagiat (se Tabell 22). Andelen studenter som uppfattar de olika felaktigheterna som plagiering är betydande mindre än andelen lärare. Skillnaden mellan studenternas och lärarnas uppfattningar är störst i frågan om kopiering av material från Internet och översättningar från texter skrivna på ett annat språk utan källhänvisning.

Tabell 22 Lärarnas och studenternas uppfattning om vad som räknas som plagiering

	Studenter	Lärare
	plagiat	plagiat
1. kopiering av meningar, paragrafer, tabeller, bilder eller andra information från skrivna (ej elektroniska) källor utan att ange originalkällorna i inlämningsuppgiften	40%	55%
2. kopiering av material från Internet utan att ange källa i inlämningsuppgiften	62%	80%
3. inlämning av arbetsuppgifter anskaffade från betalda webbplatser	82%	90%
4. inlämning av arbetsuppgifter anskaffade från ickebetalda webbplatser	78%	89%
5. inlämning av samma eller liknande arbetsuppgifter i två olika kurser	29%	44%
6. inlämning av någon annans arbetsuppgift som ens egen	92%	94%
7. samarbete med en annan student angående individuella inlämningsuppgifter	13%	24%
8. översättning från texter skrivna på ett annat språk utan att ange källor i arbetsuppgiften	54%	75%

7.4 Hur upptäcks plagiering?

80% av lärare känner sig inte säkra för att kunna upptäcka plagiering. De flesta använder sig av en rad olika pedagogiska och tekniska metoder för att upptäcka plagiering. Hälften av lärarna använder sökmotorer för att kontrollera misstänkta fall, en liten del använder

kommersiella digitala tjänster och en del kontrollerar alla referenser själv. En del av lärare litar på sin kännedom om studenternas kapacitet.

Nästan en tredjedel av lärare (29%) använder inga metoder alls för att upptäcka plagiering. Som främsta skälen till det anges att man delvis litar på studenter och delvis att inlämningsuppgifterna kan vara svåra att plagiera. Många lärare ger uttryck för att de varken har tid eller lust att ägna sig åt detta men att det börjar bli mer aktuellt.

7.5 Hur skulle man kunna öka kunskap om akademisk ärlighet?

Tabell 23 Hur lärare och studenter skulle vilja att Högskolan ökade medvetenhet om akademisk ärlighet

	Lärare	Studenter
1. via biblioteksundervisning i korrekt källhänvisning och citatteknik (på begäran av lärare eller studenter)	63%	35%
2. på varje kurs, via kursansvarig lärare	65%	58%
3. via en för detta ändamål specialutformad hemsida med interaktiva manualer, övningar, riktlinjer för lärare och studenter mm	67%	63%
4. genom att kontrollera misstänkta plagiat mha digitala tjänster	52%	20%
5. sådana insatser behövs ej på HIG	0%	4%

Av undersökningen framgår att både lärare och studenter är positiva till de olika förslag som angivits i enkäten (se Tabell 23) hur man kan öka kunskap om akademisk ärlighet på Högskolan. De flesta ger uttryck för ett behov av en antiplagieringsportal med interaktiva övningar, manualer och olika riktlinjer för lärare och studenter osv. Hälften av lärarna anser att direktiv kring plagiering måste hänga ihop med både den pedagogiska och den tekniska utvecklingen inom Högskolan och är villiga att kontrollera misstänkta plagiat mha digitala tjänster. Studenterna däremot är inte så entusiastiska när det gäller en sådan granskning.

7.6 Förslag till en antiplagieringsverksamhet

En slutsats som man kan dra från den här studien är att frågan om vad akademisk ärlighet är måste lyftas upp på Högskolan. Informationen om vad som betraktas som plagiat måste förbättras. Högskolan måste ha en klar policy för hantering av plagieringsfall, och studenterna bör få information om konsekvenserna. Högskolan måste se över sina kontrollrutiner.

Utredningsresultat visar tydligt att det finns både anledning och behov för kontinuerliga insatser för att stävja plagiering. Risken är stor att minskningen av plagiat blir marginell om inte antiplagieringsinsatser koordineras.

Utredningsresultat visar att det behövs en plattform för att underlätta informationsflöde och de enskilda lärarnas engagemang i frågan.

Det föreslås att en antiplagieringsportal produceras och administreras med olika moduler:

- modul för lärare med riktlinjer för hur man kan förebygga och upptäcka plagiering
- modul för studenter med riktlinjer för hur man undviker plagiering,
- modul för studenter med interaktiva manualer i korrekt citatteknik, antiplagieringsövningar mm
- diskussionsforum där både lärare och studenter ska kunna diskutera dessa frågor mer ingående samt ge tips till varandra om hur plagiat kan förebyggas och upptäckas
- länkar med existerande hjälprutiner.

Portalen är viktig med tanke på att under de senaste åren allt fler kurser fått en flexibel uppläggning och blivit helt eller delvis möjliga att läsa på distans. Det är av stor vikt att upplysning om plagiering blir lättillgänglig för alla.

En försöksverksamhet föreslås kring ett eller flera antiplagieringsprogram. Denna verksamhet bör innefatta ett antal kurser vid olika institutioner och olika utbildningsnivåer.

Andra uppgifter som bör lösas:

- att "en handbok" som lyfter upp etiska frågor och ger råd i korrekt referensteknik skapas i samarbete med lärare i olika ämnen
- att Högskolans plagiatpolicy revideras och integreras i alla kursplaner
- att introduktionsföreläsningar och seminarier i samverkan med pedagogiska rådet och studentkåren organiseras

Referenser

Carroll, Jude & Appleton, Jon (2001). *Plagiarism: A Good Practice Guide*. (Elektronisk) Joint Information Systems Committee. PDF format. Tillgänglig: < http://online.northumbria.ac.uk/faculties/art/information_studies/Imri/Jiscpas/docs/brookes/brookes.pdf > (2005-02-28).

Carbone, Nick. *Using Portfolios to Avoid Plagiarism in Your Classes*. (Elektronisk) The Bedford Workshops on Teaching Writing. Tillgänglig: < <http://www.bedfordstmartins.com/technotes/workshops/avoidplagiarism.htm> > (2005-04-14).

CopyCatchGold. (Elektronisk) Tillgänglig: < <http://www.copycatchgold.com/> > (2005-04-14).

Evans, Jim (2000). *The New Plagiarism in Higher Education: From Selection to Reflection*. (Elektronisk) Interactions vol.4 no.2. Tillgänglig: < <http://www.warwick.ac.uk/ETS/interactions/vol4no2/evans.htm> > (2005-04-08).

EVE2. (Elektronisk) Tillgänglig: < <http://www.canexus.com/eve/index.shtml> > (2005-04-14).

Foster, Andrea (2002). *Up to 14% of Australian University Students May Be Plagiarizing From Web, Study Suggests*. (Elektronisk) The Chronicle of Higher Education, 20 November. Tillgänglig: < <http://chronicle.com/free/2002/11/2002112001t.htm> > (2005-04-14).

FreshMinds. (Elektronisk) Tillgänglig: < <http://www.freshminds.co.uk/> > (2005-04-14).

Gemensamma riktlinjer för examination vid Högskolan i Gävle (reviderade 2002). (Elektronisk) Högskolan i Gävle. PDF format. Tillgänglig: < www.hig.se/student/riktlinjerexamin.pdf > (2004-11-26).

GenuineText. (Elektronisk) Tillgänglig: < <http://www.augustus.se> > (2005-04-14).

Harris, Robert (2004). *Anti-Plagiarism Strategier for Research Papers*. (Elektronisk) Tillgänglig: < <http://www.virtualsalt.com/antiplag.htm> > (2004-11-26).

Hunt, Russell (2001). *In Praise of Plagiarism*. (Elektronisk) Tillgänglig: < <http://www.stu.ca/~hunt/plagiary.htm> > (2004-11-26).

Hunt, Russell (2003). *Let's Hear it for Internet Plagiarism*. (Elektronisk) Teaching and Learning Bridges vol.2 no.3. Tillgänglig: < http://www.usask.ca/tlc/bridges_journal/v2n3_nov_03/v2n3_internet_plagiarism.html > (2004-11-26).

Högskoleförordning (SFS 1993:100). (Elektronisk) Tillgänglig: < http://www.hsv.se/sv/CollectionServlet?page_id=214&expand_tree=268& > (2004-11-26)

Johnston, Bill (2003). *The Concept of Plagiarism*. (Elektronisk) Learning & Teaching in Action vol.2 no.1. Tillgänglig: < <http://www.ltu.mmu.ac.uk/ltia/issue4/johnston.shtml> > (2005-02-28). Citerar Carroll, J (2002). *A Handbook for Deterring Plagiarism in Higher Education*. Oxford Brookes University.

JPlag. (Elektronisk) Tillgänglig: < <http://www.jplag.de/> > (2005-04-14).

Legala handboken (2003). (Elektronisk) Nätuniversitetet. PDF format. Tillgänglig: < http://www.legalahandboken.netuniversity.se/om/legala_handboken_2003_12_31.pdf > (2005-02-28).

Liedman, Sven-Eric(2000). *Långsamhetens och eftertankens dygd*. (Elektronisk) Pedagogiska magasinet 3/2000. Tillgänglig: < <http://www.lararforbundet.se/web/papers.nsf/Documents/0041FEF8> > (2005-02-28).

Liedman, Sven-Eric (2001). *Ett oändligt äventyr*. Albert Bonniers förlag.

Marino, Tom (2002). *Re: How many minutes per class day does the typical student study?*.(Elektronisk) Professional & Organizational Development Network in Higher Education. Tillgänglig: < <http://listserv.nd.edu/cgi-bin/wa?A2=ind0205&L=pod&O=D&P=14486> > (2004-11-26).

Martin, Brian (1994). *Plagiarism: a misplaced emphasis*. (Elektronisk) Tillgänglig: < <http://www.uow.edu.au/arts/sts/bmartin/pubs/94jie.html>> (2004-11-26).

Moss. (Elektronisk) Tillgänglig: < <http://www.cs.berkeley.edu/~aiken/moss.html> > (2005-04-14).

Nationalencyklopedin (2005). (Elektronisk) Tillgänglig: < http://www.ne.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=284020&i_word=plagiat > (2005-02-28).

PlagiarismFinder. (Elektronisk) Tillgänglig: < <http://www.m4-software.de/> > (2005-04-14).

Riegle, P.Rodney (1998). *The Death and Rebirth of Plagiarism: Ethics and Education in the InfoSphere*. (Elektronisk) Tillgänglig: < <http://www.coe.ilstu.edu/rpriegle/wwwdocs/plagiari.htm> > (2005-02-28).

Ross, George M.(2003). *Plagiarism in Philosophy: Prevention Better than Cure*. (Elektronisk) LTSN Philosophical and Religious Studies Subject Centre. PDF format. Tillgänglig: < <http://www.prs-ltsn.ac.uk/plagiarism/plagiarism.pdf> > (2004-11-26).

Safe Assignment. (Elektronisk) Tillgänglig: < <http://www.safeassignment.com/> > (2005-04-14).

Samanställning av beslut och domar i disciplinärenden (2004). (Elektronisk) Högskoleverkets rapportserie 2004:17R. PDF format. Tillgänglig: < <http://web2.hsv.se/publikationer/rapporter/2004/0417R.pdf> > (2004- 11-26).

The Center for Academic Integrity. (Elektronisk) Tillgänglig: < <http://www.academicintegrity.org/> > (2005-04-14).

Urkund. (Elektronisk) Tillgänglig: < <http://www.urkund.se> > (2005-04-14).

WCopyfind. (Elektronisk) Tillgänglig: < <http://plagiarism.phys.virginia.edu/Wsoftware.html>
> (2005-04-14).

Bilaga 1: Studentenkät

A) HANDLINGAR

1. För varje handling ange frekvensen med vilken du har varit involverad i följande (under hela din högskoleutbildning):

aldrig ibland (flera ggr) ofta (5 - 10 ggr) väldigt ofta (>10 ggr) vet inte

- kopiering av meningar, paragrafer, tabeller, bilder eller andra information från skrivna (ej elektroniska) källor utan att ange originalkällorna i inlämningsuppgiften
- kopiering av material från Internet utan att ange källa i inlämningsuppgiften
- inlämning av arbetsuppgifter anskaffade från betalda webbplatser
- inlämning av arbetsuppgifter anskaffade från icke betalda webbplatser
- inlämning av samma eller liknande arbetsuppgifter i två olika kurser
- inlämning av någon annans arbete som ditt eget
- samarbete med en annan student angående inlämningsuppgiften som borde utföras individuellt
- översättning från texter skrivna på ett annat språk utan att ange källa i inlämningsuppgiften

2. För varje handling ange frekvensen med vilken du har märkt att andra studenter är involverade i följande:

aldrig ibland (flera ggr) ofta (5 - 10 ggr) väldigt ofta (>10 ggr) ingen åsikt

- kopiering av meningar, paragrafer, tabeller, bilder eller andra information från skrivna (ej elektroniska) källor utan att ange originalkällorna i inlämningsuppgiften
- kopiering av material från Internet utan att ange källa i inlämningsuppgiften
- inlämning av arbetsuppgifter anskaffade från betalda webbplatser
- inlämning av arbetsuppgifter anskaffade från icke betalda webbplatser
- inlämning av samma eller liknande arbetsuppgifter i två olika kurser
- inlämning av någon annans arbete som deras eget
- samarbete med andra studenter angående inlämningsuppgiften som borde utföras individuellt
- översättning från texter skrivna på ett annat språk utan att ange källa i inlämningsuppgiften

3. Hur allvarligt ser du på dessa handlingar?

ej plagiering tveksamt, inga åtgärder behövs plagiering ingen åsikt

- kopiering av meningar, paragrafer, tabeller, bilder eller andra information från skrivna (ej elektroniska) källor utan att ange originalkällorna i inlämningsuppgiften
- kopiering av material från Internet utan att ange källa i inlämningsuppgiften
- inlämning av arbetsuppgifter anskaffade från betalda webbplatser
- inlämning av arbetsuppgifter anskaffade från icke betalda webbplatser
- inlämning av samma eller liknande arbetsuppgifter i två olika kurser
- inlämning av någon annans arbete som ens eget
- samarbete med en annan student angående inlämningsuppgiften som borde utföras individuellt
- översättning från texter skrivna på ett annat språk utan att ange källa i inlämningsuppgiften

B) POLICY

4. Känner du till HIGs riktlinjer för hantering av misstanke om plagiat?

- ja
- nej

C) STUDENTENS ERFARENHETER OCH ÅSIKTER

5. Vilka av följande alternativ utgör plagiering? (flera svarsalternativ möjliga)

- att använda någon annans idéer och ord utan att ange källa
- att använda information från Internet utan att ange källa
- att skriva om en text med egna ord utan att ange källa
- att referera till källor som man inte själv har läst
- att hänvisa till sådant som inte kan anses vara allmän kunskap
- att lämna in en och samma arbetsuppgift i två skilda kurser

6. Anser du att du har kunskap om plagiering?

- ja
- nej
- ej säker

7. Välj ut de fyra vanligaste orsaken till att studenter ägnar sig åt plagiering och rangordna dessa från 1-4 där 1 är den vanligaste orsaken:

- ___ ej medvetna att detta är fel
- ___ vet ej hur man refererar
- ___ ökad tillgång till material via nätet
- ___ lathet
- ___ tidsbrist
- ___ stress
- ___ för att skaffa sig bättre betyg
- ___ dåligt upplagda arbetsuppgifter
- ___ tror att man inte blir straffad för detta
- ___ otydliga instruktioner vid examination

8. Under det här året, hur ofta har dina lärare diskuterat med er riktlinjer kring följande:

aldrig   sällan   ofta   väldigt ofta

- plagiering
- grupparbete/samarbete
- korrekt källhänvisning och citatteknik
- korrekt källhänvisning från Internet

9. Hur skulle du vilja att HIG ökade kunskapen om akademisk ärlighet? (Flera svarsalternativ möjliga)

- via biblioteksundervisning i korrekt källhänvisning och citatteknik (på begäran av lärare eller student)
- på varje kurs, via kursansvarige lärare
- via en för detta ändamål specialutformad hemsida med interaktiva manualer, övningar, riktlinjer för lärare och studenter mm
- genom att kontrollera misstänkta plagiat mha digital tjänster
- sådana insatser behövs ej på HIG

Annat: _____
_____

D) BAKGRUNDSFRÅGOR

10. Vilket år läser du?

- 1:a året
- 2:a året
- 3:e året
- 4:e året

11. Vilken institution läser du vid?

- Institution för ekonomi
- Institution för humaniora och samhällsvetenskap
- Institution för matematik, natur och datavetenskap
- Institution för pedagogik, didaktik och psykologi
- Institution för teknik och byggd miljö
- Institution för vårdvetenskap och sociologi

12. Ange ditt kön?

- man
- kvinna

13. Hur gammal är du?

- <20 år
- mellan 20 och 30
- mellan 30 och 40
- >40

14. Alla som medverkar i enkäten deltar i utlottningen av ett antal biobiljetter. Fyll i din e-post adress om du vill delta i utlottningen.

Tack för din medverkan i denna undersökning

Bilaga 2: Lärarenkät

A) BAKGRUNDSFRÅGOR

1. *Vilken institution jobbar du vid?*

- Institution för ekonomi
- Institution för humaniora och samhällskunskap
- Institution för matematik, natur och datavetenskap
- Institution för pedagogik, didaktik och psykologi
- Institution för teknik och byggd miljö
- Institution för vårdvetenskap och sociologi

2. *Ange din yrkestitel :*

- professor
- lektor
- adjunkt
- assistent

3. *Hur länge har du jobbat på HiG?*

- 0 - 3 år
- 4 - 7 år
- 8 - 15 år
- > 15 år

4. *Ange ditt kön:*

- man
- kvinna

5. *Hur många kurser undervisar du i under ett år?*

- 0 - 3
- 4 - 6
- 7 - 9
- > 10

6. *Hur många studenter har du i genomsnitt på en kurs?*

- 0 - 25
- 26 - 50
- > 50

B) POLICY

7. *Känner du till HiG:s riktlinjer för hantering av misstanke om plagiat?*

- ja
- nej

C) LÄRARENS ERFARENHETER

8. *Utgör skriftliga inlämningsuppgifter en del av examination på dina kurser?*

- ja
- nej

9. Ger du fler än en inlämningsuppgift till dina studenter per kurs?

- alltid
- oftast
- ibland
- aldrig

10. När diskuterar du med dina studenter följande:

aldrig vid kursbörjan vid varje inlämningsuppgift andra tillfällen

- plagiering
- grupparbete/samarbete
- korrekt källhänvisning och citatteknik
- korrekt källhänvisning från Internet

11. Känner du dig säker på att kunna upptäcka plagiering från icke-elektroniska källor?

- ja
- nej

12. Känner du dig säker på att kunna upptäcka plagiering från elektroniska källor?

- ja
- nej

13. Vilka metoder använder du för att förhindra plagiering? Flera svarsalternativ möjliga.

- diskuterar med mina studenter HiG:s riktlinjer kring fusk och plagiat och ger exempel
- diskuterar med mina studenter mina egna riktlinjer kring examination
- utformar inlämningsuppgifter som är svåra att plagiera
- ändrar inlämningsuppgifter vid varje kurstillfälle
- låter studenter skriva arbetsprov som kan användas sedan i jämförelse
- använder inga metoder för att förhindra plagiering

Annat: _____
_____

14. Vilka metoder använder du för att upptäcka plagiering? Flera svarsalternativ möjliga.

- ber bibliotekarier om hjälp med att kontrollera alla referenser
- använder kommersiella digitala tjänster för att upptäcka plagiat såsom Urkund
- använder sökmotorer såsom Google för att söka på nyckelord
- kontrollerar alla referenser själv
- använder inga metoder alls

Annat: _____
_____

15. Om du inte använder några metoder för att upptäcka plagiering, vad har du för skäl till detta? Flera svarsalternativ möjliga.

- litar på studenter
- har inga egna riktlinjer kring plagiering i mina kursplaner
- studenter har inga möjligheter att plagiera på mina inlämningsuppgifter
- bryr mig inte om studenter plagierar
- har ingen tid att ägna mig åt detta
- har ingen lust att ägna mig åt detta

Annat: _____
_____

16. Har du under de sista tre åren upptäckt något fall av plagiat?

- ja
- nej

17. Om ja, hur har du reagerat då? Flera svarsalternativ möjliga.

- gjort ingenting
- varnat studenten
- sänkt betyg på arbetsuppgiften
- underkänt arbetsuppgiften
- underkänt studenten i hela kursen
- anmält ärendet till prefekt
- anmält ärendet till rektor

Annat: _____
_____

18. Om du vore säker på att studenten plagierade sin arbetsuppgift, skulle du (flera svarsalternativ möjliga):

- göra ingenting
- skicka studenten till prefekten
- ha ett möte med studenten
- sänka betyg på uppgiften
- underkänna uppgiften
- underkänna studenten i hela kursen

Annat: _____
_____

19. Har du någon gång ignorerat ett fall av plagiat?

- ja
- nej

20. Om ja, vilka av följande faktorer påverkade ditt beslut (flera svarsalternativ möjliga):

- brist på bevis
- fick råd att ignorera fallet
- trodde ej att jag skulle få stöd från institutionen
- ville ej ta itu med detta
- det var en trivialitet
- hade ej tid för detta

Annat: _____
_____

D) BETEENDEN

21. För varje beteende ange frekvensen med vilken du tror att studenten är involverad i följande (under hela sin utbildning):

aldrig   ibland (flera ggr)   ofta (5 - 10 gånger)   väldigt ofta (> 10 ggr)   ingen åsikt

- kopiering av meningar, paragrafer, tabeller, bilder eller andra information från skrivna (ej elektroniska) källor utan att ange originalkällorna i inlämningsuppgiften

- kopiering av material från Internet utan att ange källa i inlämningsuppgiften
- inlämning av arbetsuppgifter anskaffade från betalda webbplatser
- inlämning av arbetsuppgifter anskaffade från icke betalda webbplatser
- inlämning av samma eller liknande arbetsuppgifter i två olika kurser
- inlämning av någon annans arbetsuppgift som ens eget
- samarbete med en annan student angående inlämningsuppgiften som borde utföras individuellt
- översättning från texter skrivna på ett annat språk utan att ange källa i inlämningsuppgiften

22. Hur allvarligt ser du på dessa beteenden?

ej plagiering tveksamt, inga åtgärder behövs plagiering ingen åsikt

- kopiering av meningar, paragrafer, tabeller, bilder eller andra information från skrivna (ej elektroniska) källor utan att ange originalkällorna i inlämningsuppgiften
- kopiering av material från Internet utan att ange källa i inlämningsuppgiften
- inlämning av arbetsuppgifter anskaffade från betalda webbplatser
- inlämning av arbetsuppgifter anskaffade från icke betalda webbplatser
- inlämning av samma eller liknande arbetsuppgift i två olika kurser
- inlämning av någon annans arbetsuppgift som ens eget
- samarbete med en annan student angående inlämningsuppgiften som borde utföras individuellt
- översättning från texter skrivna på ett annat språk utan att ange källa i inlämningsuppgiften

23. Välj ut de fyra vanligaste orsaken till att studenter ägnar sig åt plagiering och rangordna dessa från 1-4 där 1 är den vanligaste orsaken:

- _____ ej medvetna att detta är fel
- _____ vet ej hur man refererar
- _____ ökad tillgång till material via nätet
- _____ lathet
- _____ tidsbrist
- _____ stress
- _____ för att skaffa sig bättre betyg
- _____ dåligt upplagda arbetsuppgifter
- _____ tror att man inte blir straffad för detta
- _____ otydliga instruktioner vid examination

E) ÅTGÄRDER

23. Hur skulle du vilja att HiG ökade medvetenhet om akademisk ärlighet? Flera svarsalternativ möjliga.

- via biblioteksundervisning i korrekt källhänvisning och citatteknik (på begäran av lärare eller studenter)
- på varje kurs, via kursansvarig lärare
- via en för detta ändamål specialutformad hemsida med interaktiva manualer, övningar, riktlinjer för lärare och studenter mm
- genom att kontrollera misstänkta plagiat mha digital tjänster
- sådana insatser behövs ej på HiG

Annat: _____
 _____

Tack för din medverkan i denna undersökning